

1. WSTĘP

Filozofia strategii rozwoju może być formułowana bardzo szeroko, ale w przypadku strategii rozwoju regionalnego i lokalnego zazwyczaj podkreśla się, że jest ona formą wdrożenia idei decentralizacji zarządzania i odpowiedzialności, że ma służyć umocnieniu samodzielności społeczności lokalnych, integrować je i uczyć partnerskiego współdziałania w tworzeniu trwałych mechanizmów rozwoju.

Strategia rozwoju powiatu, wspólnot międzygminnych lub regionu jest wyrazem zintegrowanego planu rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym, ekologicznym oraz zarządzaniem ukierunkowanym na długofalową realizację.

W języku potocznym termin „strategia” kojarzy się zazwyczaj z prognozowaniem, planowaniem określonych działań dla osiągnięcia wyznaczonych celów. Najczęściej spotykanym rodzajem strategii są różnego typu strategie rozwoju, np. społecznego, gospodarczego, w różnej skali. Podmiot strategii zawsze jest dokładnie oznaczony w przestrzeni i zdefiniowany. Może nim być zarówno jeden człowiek jak i grupa ludzi, cały kraj jak i poszczególne jego części, np. region, województwo, powiat, gmina miasto, wieś itp. Każda strategia, w tym strategia rozwoju społeczno-gospodarczego w skali powiatu oznacza dokonywanie wyboru najbardziej skutecznych sposobów osiągania obranych celów w istniejących i przewidywanych warunkach.

Strategia rozwoju powiatu to działania długofalowe, mające na celu kierowanie rozwojem w sposób zamierzony, odpowiedni do otaczających warunków oraz jak najlepszy dla osiągnięcia założonych celów. W warunkach społeczeństwa demokratycznego strategia rozwoju starostwa powiatowego powinna być wypadkową oczekiwań różnych kręgów społecznych. Strategia rozwoju określa wspólne cele dla samorządów i administracji państwowej przy współdziałaniu obywateli i tworzonych przez nich organizacji.

Plany strategiczne wynikają z wizji pożądanego stanu rzeczy i wyznaczają główne linie i sposoby działań. Zależnie od specyfiki danej społeczności lokalnej wyznacza się różne propozycje źródeł finansowania i kierunków wydatków.

W ostatnich latach w krajach Unii Europejskiej coraz większą rolę przypisuje się kształtowaniu wewnętrznego potencjału w rozwoju długofalowym danej społeczności. Oznacza to, że nacisk kładziony jest na rozsądne wykorzystanie własnych zasobów (ludzkich, kapitałowych, instytucjonalnych), co potwierdza znaną tezę, że bardzo nieliczne regiony mogą liczyć na napływ kapitału i kwalifikowanych kadr z zewnątrz. Zdecydowana większość jest skazana na własne siły i możliwości. Plan strategiczny (strategia) okazuje się wtedy najlepszą metodą zbilansowania zamiarów ze środkami w oparciu o diagnozę faktycznego stanu rzeczy. W krajach Unii Europejskiej posiadanie planu strategicznego jest warunkiem pozyskania dodatkowych środków rozwojowych. Dla wielu regionów naszego kraju, między innymi takich jak Małopolska (a więc również ziemi brzeskiej), ze względu na specyfikę, wielostronne, lokalne działanie, wsparte polityką ekonomiczną państwa może być główną metodą dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Tej właśnie problematyce, dużo uwagi poświęca się w ostatnich latach, przy określaniu strategii rozwojowej rejonów, zarówno w aspekcie sytuacji wewnętrznej, jak też w aspekcie dążenia do wejścia w struktury europejskie.

Ponieważ pod względem poziomu gospodarczego rozwoju stosunków społecznych, gęstości zaludnienia, struktury społeczno-zawodowej, ludności, zasobów środków produkcji i struktury obszarowej rolnictwa, ma miejsce duże zróżnicowanie przestrzenne, zachodzi potrzeba regionalizacji polityki ekonomicznej. Regionalizm powinien oznaczać przestrzenne zróżnicowanie w formach i środkach, zmierzające do osiągnięcia celu głównego tj. pożądanego standardu życia ludności regionu.

Cel ten realizuje się poprzez strategię racjonalnego, optymalnego wykorzystania potencjalnych możliwości danych terenów. Chodzi tutaj głównie o optymalne wykorzystanie lokalnych zasobów siły roboczej, ziemi użytkowanej rolniczo, surowców, nagromadzonego majątku produkcyjnego, zasobów mieszkaniowych, walorów rekreacyjno-turystycznych i leczniczych, tradycji i aktywności mieszkańców.

Czym trafniejsze i lepsze będzie wykorzystanie specyfiki poszczególnych terenów, tym skuteczniejszą okaże się wobec nich polityka ekonomiczna państwa. Dlatego osiągnięcie celów ogólno-gospodarczych, należy wiązać z konkretnymi korzyściami jakie będą odczuwać mieszkańcy. Oznacza to niezbędną przeplatania tendencji i dążeń inspirowanych przez ogólną politykę ekonomiczną z zainteresowaniami i możliwościami lokalnymi.

Przedkładane opracowanie stanowi perspektywiczne studium rozwoju brzeskiego starostwa powiatowego i nie rości sobie pretensji do miana uniwersalnej strategii. Z tych względów ogólną przesłanką metodologiczną jaką przyjęto przy konstruowaniu opracowania jest analiza dotychczasowego stanu rozwoju najważniejszych dziedzin społeczno-gospodarczych oraz sprecyzowanie na tym tle niezbędnych strategicznych działań kierunkowych na terenie powiatu.

Podjęcie takie w naturalny więc sposób wydziela następujące obszary strategiczne, będące przedmiotem szczegółowszych rozważań:

- infrastruktura techniczna,
- infrastruktura społeczna,
- potencjał gospodarczy i przedsiębiorczość,
- środowisko naturalne,
- problematyka wsi i rolnictwa powiatu.

Podjęcie to również polega m.in. na przyjęciu *a priori*, że nie ma rozwiązań jednoznacznie dobrych i jednoznacznie złych. Wszystkie dostępne rozwiązania mają swoje strony mocne i słabe, a każda decyzja wywołuje zarówno stany

pożądane jak i niepożądane. Każdy zatem wybór ma swoją „cenę”, która jest swoistym kosztem komparatywnym.

Zdając sobie z tego sprawę, zespół redagujący wykaz kierunkowych działań strategicznych, koncentrował uwagę na uniknięciu mogących się pojawić wewnętrznych sprzeczności w tych działaniach. Ranking oraz wybór konkretnego działania strategicznego jest przywilejem decydentów (managementu powiatu). Zadaniem redagujących natomiast było dostarczenie przesłanek takiego wyboru, wynikających z analizy strategicznej i wypływających z niej wniosków.

Współtwórcami niniejszego opracowania jest szerokie grono osób. Wymienić w pierwszym rzędzie należy tutaj: Pana Starostę mgr inż. Grzegorza Wawrykę,, Pana Burmistrza miasta i gminy Brzesko oraz Panie i Panów Wójtów gmin powiatu brzeskiego. Najwięcej szczegółowych uwag i koncepcji wysunięto podczas posiedzeń poszczególnych Komisji Rady Powiatu. Szczegółowsze materiały źródłowe o charakterze pierwotnym zostały zebrane dzięki pracy pracowników Rejonowego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w BRZESKU.

Tą drogą zespół redagujący składa wszystkim (także nie wymienionym współtwórcom), podziękowanie za włożoną pracę koncepcyjną

2. CEL I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE OPRACOWANIA

Jak wynika z tytułu opracowania, jego zasadniczym celem jest określenie kierunkowych działań strategicznych rozwoju powiatu brzeskiego. Sformułowanie takie (charakterystyczne w tzw. zarządzaniu strategicznym), siłą rzeczy ma charakter natury ogólniejszej i dlatego uzasadnionym wydaje się określenie cząstkowych zadań (celów) jakie należało rozwiązać w trakcie realizacji podjętego tematu.

Zadaniami takimi były :

- charakterystyka powiatu i jego potencjału gospodarczego,
- analiza SWOT,
- zidentyfikowanie głównych problemów gospodarczych powiatu,
- określenie misji starostwa,
- nakreślenie kierunków działań strategicznych rozwiązujących podstawowe problemy gospodarcze powiatu.

Założono zatem, że przedstawiony projekt strategii rozwoju powiatu brzeskiego powinien:

- pełnić ważną funkcję w dążeniu do harmonijnego i zrównoważonego rozwoju wspólnoty analizowanego regionu,
- wspierać dotychczasowe, realizowane kierunki rozwoju,
- wskazywać na kierunki dobrego wykorzystania lokalnych, szeroko rozumianych zasobów,
- być podstawą realizacji celów operacyjnych (krótkoterminowych),
- być podstawą realizacji celów przyjętych w planach współpracy międzygminnej,
- wygenerować cele ponadgminne, związane z ustanowieniem od 1.01.1999 r. powiatu brzeskiego,
- zapewnić ciągłość głównych kierunków rozwoju powiatu niezależnie od zmian w „konfiguracji” politycznej.

Materiały do analizy zostały zebrane z wielu różnorodnych źródeł, w tym:

- poprzez wykonanie odrębnego i szczegółowego opisu gmin wchodzących w skład powiatu, na specjalnie przygotowanym do tego celu formularzu,
- z danych statystyki regionalnej i Urzędu Statystycznego w Krakowie,
- z dostępnych publikacji,
- z ekspertyz przeprowadzonych na zlecenie niektórych Urzędów Gmin,

Nie należy ich utożsamiać z celami strategicznymi i operacyjnymi określonymi w treści opracowania. Wyspecyfikowane powyżej zadania (cele) wynikają z sekwencji postępowania w procesie badawczym. Mają zatem charakter „czysto” metodyczny.

- z poszczególnych Komisji Rady Powiatu.

Zebrane materiały analizowano zgodnie z powszechnie przyjętą metodyką stosowaną w badaniach o charakterze regionalnym oraz badaniach mikroekonomicznych. Spis najważniejszych pozycji materiału źródłowego załączono na końcu niniejszego opracowania. Szczegółowsze uwagi metodyczne zawarto w merytorycznie adekwatnych rozdziałach.

3. OPIS I ANALIZA STANU OBECNEGO POWIATU

3.1. Ogólna charakterystyka powiatu BRZESKO

3.1.1. Struktura terytorialna powiatu

Ziemi powiat brzeski powołany został 1 stycznia 1999 roku. Siedzibą Starostwa powiatowego jest miasto BRZESKO. Obszar powiatu rozciąga się południkowo w północno-wschodniej części województwa małopolskiego. Od wschodu graniczy z powiatem tarnowskim, od północnego zachodu z powiatem proszowickim, od zachodu z bocheńskim, od południowego zachodu z limanowskim i od południowego wschodu z powiatem nowosądeckim. Ogólna powierzchnia wynosi 590,08 km² (tj. 59008 ha). W strukturze terytorialnej wyróżniamy 7 gmin w tym miasto i gminę BRZESKO. Największy obszar ogólny zajmuje gmina Szczurowa (22,8%), w dalszej kolejności miasto i gmina Brzesko oraz gmina Borzęcin. Najmniejszą powierzchnią jest gmina Iwkowa (tab.1).

Tabela 1. Struktura terytorialna

Wyszczególnienie	Powierzchnia ogółem		
	ha	km ²	%
Brzesko	10257	102,57	17,4
Borzęcin	10273	102,73	17,4
Czchów	6647	66,47	11,3
Dębno	8159	81,59	13,8
Gnojnik	5459	54,89	9,3
Iwkowa	4719	47,19	8,0
Szczurowa	13464	134,64	22,8
Powiat	59008	590,08	100,0

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Urzędów Gmin

Północną część powiatu zajmują gminy Borzęcin i Szczurowa, w których dominuje funkcja produkcji rolniczej. Środkowa część (miasto i gmina Brzesko, Dębno) charakteryzuje się względnie największym stopniem urbanizacji i rozwojem pozarolniczych dziedzin gospodarki. Południową część powiatu wyróżniają walory krajobrazowe, predystynujące ten obszar do rozwoju turystyki.

3.1.2. Charakterystyka stosunków demograficznych

a) struktura ludności

Ludność (ogółem) w powiecie liczy 89251 osób, a gęstość zaludnienia kształtuje się na dość wysokim poziomie, wynosząc 151 osób/ 1 km².

W strukturze ludności przeważają kobiety. W przeliczeniu na 100 mężczyzn przypada 102,1 kobiet (tab.2).

Tabela 2. Struktura ludności i ciążenie demograficzne

Wyszczególnienie	Ludność ogółem (osób)	W tym %%	Kobiety na 100	Zaludnienie osób/1 km ²
		mężczyzn	mężczyzn	
Brzesko	35465	49,3	102,7	345,7
Borzęcin	8488	48,5	104,1	82,6
Czchów	8982	49,9	101,1	135,1
Dębno	13650	49,8	100,7	167,3
Gnojnik	7046	49,9	101,7	128,4
Iwkowa	5538	49,1	103,9	117,4
Szczurowa	10082	49,9	100,4	74,9
Powiat	89251	49,5	102,1	151,0

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych: „Województwo małopolskie w 1998 roku”, Urząd Statystyczny, Kraków, 1999 r.

Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 56,5% ogółu (tab.3). Dość korzystnie kształtuje się struktura wiekowa ludności, bowiem osoby, powyżej 50 roku życia stanowią 25,5% ludności powiatu ogółem (tab.4).

Tabela 3. Ludność w wieku produkcyjnym

Wyszczególnienie	Ogółem ludność w wieku produkcyjnym	Ludność w wieku produkcyjnym w %% ludn. ogółem
Brzesko	20963	59,1
Borzęcin	4722	55,6
Czechów	4911	54,6
Dębno	7526	55,1
Gnojnik	3879	55,0
Iwkowa	2993	54,0
Szczurowa	5406	53,6
Powiat	50400	56,5

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych: „Województwo małopolskie w 1998 roku”, Urząd Statystyczny, Kraków, 1999 r.

Tabela 4. Struktura wiekowa ludności (w %%)

Wyszczególnienie	do 30 lat	31-40 lat	41-50 lat	51-65 lat	powyżej 65 lat
Brzesko	49,0	14,2	14,3	13,3	9,2
Borzęcin	47,1	14,4	12,2	14,6	11,7
Czechów	52,3	13,6	11,8	11,3	11,0
Dębno	45,4	12,8	10,6	22,4	8,8
Gnojnik	49,9	13,7	12,0	11,9	12,5
Iwkowa	43,0	21,0	13,0	11,0	12,0
Szczurowa	44,2	13,0	12,9	13,6	16,3
Powiat	48,0	13,7	12,8	14,7	10,8

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Urzędów Gmin

Naturalny ruch ludności w powiecie brzeskim charakteryzuje stosunkowo wysoki przyrost naturalny wynoszący 4,34 osób w przeliczeniu na 1000 ludności (w woj. małopolskim odpowiednio – 2,34). Szczegółowsze dane dotyczące naturalnego ruchu ludności w powiecie przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Ruch naturalny ludności (dane za 1998 r.)

Wyszczególnienie	małżeństwa	urodzenia	zgony	przyrost naturalny	
	w liczbach bezwzględnych				na 1000 osób
Brzesko	197	442	285	157	4,39
Borzęcin	64	103	100	3	0,35
Czechów	48	131	67	64	7,13
Dębno	81	167	99	68	5,02
Gnojnik	49	98	63	35	4,97
Iwkowa	46	99	40	59	10,53
Szczurowa	47	120	116	4	0,39
Powiat	532	1160	770	390	4,34

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych: „Województwo małopolskie w 1998 roku”, Urząd Statystyczny, Kraków, 1999 r.

Według danych Urzędu Statystycznego w Krakowie* saldo migracji stałej dla całego powiatu brzeskiego w 1998 r. wyniosło – plus 58 osób (napływ – 1054 osoby, odpływ – 996 osób), a migracji czasowej – minus 558 osób (zameldowani czasowo – 1261 osób, mieszkańcy czasowo nieobecni – 2161 osób). Niestety brak jest danych źródłowych do oszacowania struktury migracji według kryteriów wiekowych, wykształcenia, zawodu, i miejsca zamieszkania.

* „Województwo małopolskie w 1998 r.”, Urząd Statystyczny, Kraków, 1999 r.

b) rynek pracy i problem bezrobocia

Liczba zatrudnionych ogółem w gospodarce narodowej (liczonych według faktycznego miejsca pracy) w powiecie brzeskim w 1998 roku wynosiła 13248, z czego w sektorze publicznym pracowało 6156 osób (tj. 46,5%) oraz w sektorze prywatnym 7092 (tj. 53,5%). Przeważało zatrudnienie w przemyśle - 4024 osoby (tj. 30,4%). W dalszej kolejności uplasować można zatrudnienie w:

- budownictwie - 1327 osób (10,0%)
- handlu i usługach - 1658 osób (12,5%)
- administracji publicznej - 768 osób (5,8%)
- edukacji - 1769 osób (13,4%)
- ochronie zdrowia i opiece socjalnej - 1860 osób (14,0%)
- pozostałe gałęzie - 1842 osoby (13,9%)

Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie wynosi 9,7%. Na koniec 1998 roku zarejestrowano 4116 bezrobotnych, z czego 67,4% stanowiły kobiety. Ponad 80% bezrobotnych zamieszkiwało na wsi.

Największą liczebnie grupę stanowili bezrobotni w przedziale wiekowym 18 - 24 lat (prawie 40%), a w dalszej kolejności: 25 - 34 lat (31,7%), 35 - 44 lat (20,7%) oraz 45- 54 lat (7,1%).

Przeważają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 2195 osób (53,4%) oraz policealnym i średnim technicznym - 881 osób (21,4%).

Osoby z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym stanowią 19,0% bezrobotnych.

Szczegółowszą analizę stanu i struktury bezrobocia (na dzień 30.VI.1999 r.) przeprowadzono w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzesku

„Województwo małopolskie w 1998 r.”, Urząd Statystyczny, Kraków, 1999 r.

Materiały Powiatowego Urzędu Pracy w Brzesku

Tabela 6. Poziom i dynamika bezrobocia

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych wg stanu na 30.06.1999r.	Wzrost/spadek W porównaniu do maja 1999r.	Dynamika (maj1999r.= 100%)	Wzrost/spadek W porównaniu do czerwca 1998r.	Dynamika (czerwiec 1998r.= 100%)
Miasto Brzesko	911	-1	99,8	179	124,4
Gmina Brzesko	1077	11	101,0	218	125,3
Gmina Borzęcin	471	-6	98,7	51	112,1
Gmina Czchów	512	22	104,4	104	125,4
Gmina Dębno	645	9	101,4	150	130,3
Gmina Gnojnik	401	17	104,4	58	116,9
Gmina Iwkowa	236	5	102,1	69	141,3
Gmina Szczurowa	492	2	100,4	110	128,8
Razem	4744	59	101,2	939	110,9

Źródło: Materiały PKP w Brzesku

Analizując poziom bezrobocia wg stanu na koniec czerwca 1998 r. i 1999 r. obserwujemy wzrost liczby bezrobotnych o 939 osób, przy czym największy wystąpił w Gminie Brzesko i Mieście Brzesko.

Procentowy udział bezrobotnych z poszczególnych gmin w ogólnej liczbie bezrobotnych w powiecie brzeskim, kształtował się w 1999 r. następująco:

- Miasto Brzesko - 19%
- Gmina Brzesko - 23%
- Gmina Dębno - 14%
- Gmina Czchów - 11%
- Gmina Borzęcin - 10%
- Gmina Szczurowa - 10%
- Gmina Gnojnik - 8%
- Gmina Iwkowa - 5%

Liczbę bezrobotnych (1999r.) z prawem i bez prawa do zasiłku oraz ich udział w ogólnej liczbie bezrobotnych w poszczególnych gminach przedstawia tabela 7.

Tabela 7. Bezrobotni z prawem i bez prawa do zasiłku

Gmina	Ogółem	Z prawem do zasiłku		Bez prawa do zasiłku	
		w liczbach	w % ogółu	w liczbach	w % ogółu
Miasto Brzesko	911	136	2,9	775	16,3
Gmina Brzesko	1077	161	3,4	916	19,3
Gmina Borzęcin	471	57	1,2	414	8,7
Gmina Czchów	512	83	1,7	429	9,0
Gmina Dębno	645	128	2,7	517	10,8
Gmina Gnojnik	401	56	1,2	345	7,2
Gmina Iwkowa	236	58	1,2	178	3,7
Gmina Szczurowa	491	69	1,4	422	8,8
Razem	4744	748	15,7%	3996	84,2%

Źródło: Materiały PKP w Brzesku

Strukturę wiekową osób bezrobotnych według stanu z czerwca 1998 r. i 1999 r. przedstawia tabela 8.

Tabela 8. Struktura wiekowa bezrobotnych w czerwcu 1998 r. i 1999 r.

Grupy wiekowe	Stan na dzień 30.06.1998 r.		Stan na dzień 30.06.1999 r.	
	w liczbach	w % ogółu	w liczbach	w % ogółu
15- 17 lat	3	0,1	0	0
18 - 24 lat	1731	40,5	1862	39,2
25 - 34 lat	1375	32,1	1460	31,0
35 - 44 lat	892	21,0	1015	21,4
45 - 54 lat	253	5,9	389	8,1
55 - 59 lat	17	0,3	12	0,2
60 - 64 lat	3	0,1	6	0,1
Razem	4274	100%	4744	100%

Źródło: Materiały PKP w Brzesku

Udział poszczególnych grup wiekowych wg stanu na koniec czerwca 1998 r. i 1999 roku był podobny. Nieznacznie wzrósł udział 2 grup wiekowych tj.:

- > 35-44 lat o 0,6%
- > 45 - 54 lat o 2,2%

natomiast zmniejszył się udział następujących grup wiekowych:

- > 15- 17 lato 0,1%
- > 18-24 lato 1,3%
- > 25-34 lat o 1,1%
- > 55-59 lat o 0,1%

W tabeli 9 przedstawiono strukturę wykształcenia osób bezrobotnych.

Tabela 9. Struktura wykształcenia bezrobotnych w powiecie

Wykształcenie	Stan na dzień 30.06.1998 r.		Stan na dzień 30.06.1999 r.	
	w liczbach	w % ogółu	w liczbach	w % ogółu
wyższe	39	0,9	41	0,9
policealne i śr. zawodowe	920	21,5	1006	21,2
śr. ogólnokształcące	254	6,0	227	4,9
zasadnicze zawodowe	2224	52,0	2493	52,5
podstawowe i niepełne p.	837	19,6	977	20,5
Razem	4274	100%	4744	100%

Źródło: Materiały PKP w **Brzesku**

3.1.3. Działalność gospodarcza

Na początku 1999 r. prowadziły ją na terenie powiatu brzeskiego 4102 podmioty gospodarki narodowej. Strukturę działalności tych jednostek, określoną według EKD (Europejska Klasyfikacja Działalności) przedstawiono w tabeli 10.

Tabela 10. Podmioty gospodarcze w powiecie, według sekcji EKD

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym								
		gospodarka żywnościow a	przemysł	budownictw o	transport, łącz., skład.	handel i napraw y	hotele i restaur.	pośredn. finans.	obsługa firm	pozostałe
Liczba	4102	286	470	730	339	1736	95	58	249	499
%	100,0	7,0	11,4	17,8	8,3	33,5	2,3	1,4	6,0	12,3

Źródło: Obliczenia własne i dane Urzędu Statystycznego w Krakowie, „Województwo małopolskie w 1998 r.”, Kraków, 1999

Największy udział w ogólnej liczbie przedsiębiorstw gospodarczych na terenie powiatu mają handel hurtowy i detaliczny, punkty napraw pojazdów mechanicznych oraz napraw artykułów przeznaczenia osobistego i użytku domowego. Na drugiej pozycji plasuje się budownictwo, a dalej usługi komunalne, socjalne oraz działalność indywidualna, (stanowiąc łącznie 12,3% ogółu podmiotów gospodarki narodowej powiatu brzeskiego). Przemysł z liczbą 470 przedsiębiorstw zajmuje czwartą lokatę. Na pozostałe branże (gospodarka żywnościowa, transport, łączność, składowanie, hotelarstwo, gastronomia, obsługa finansowa i prawna firm) składa się 25% ogółu podmiotów gospodarczych.

W tabelach 11 i 12 zestawiono liczbę podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach oraz w ujęciu sektorowym.

Tabela 11. Podmioty gospodarcze na terenie powiatu brzeskiego

Wyszczególnienie	Miasto i gm. Brzesko	Borzęcin	Czchów	Dębno	Gnojnik	Iwkowa	Szczurowa	Powiat
Ogółem - liczba	2124	244	418	474	234	276	332	4102
%	51,8	5,9	10,1	11,6	5,7	6,7	8,2	100,0
Sektor publ.-liczba	53	12	15	23	14	10	19	146
%	36,3	8,2	10,3	15,7	9,6	6,8	13,1	100,0
Sektor pryw.-liczba	2071	232	403	451	220	266	110	3956
%	52,4	5,8	10,2	11,4	5,6	6,7	7,9	100,0

Źródło: Obliczenia własne i dane Urzędu Statystycznego w Krakowie, „Województwo małopolskie w 1998 r.”\ Kraków. 1999

W przekroju powiatu dominuje sektor prywatny, przy czym największy jego udział odnotowujemy w mieście i gminie Brzesko; najmniejszy zaś w gminach Gnojnik, Borzęcin i Iwkowa.

3.1.4. Rolnictwo

W kolejnych tabelach przedstawiono dane statystyczne dotyczące tej problematyki. Podstawowy materiał źródłowy stanowiły w tym przypadku dane uzyskane z poszczególnych gmin powiatu brzeskiego.

Tabela 12. Udział użytków rolnych i lasów w powierzchni ogólnej

Wyszczególnienie	Użytki rolne		Lasy	
	ha	% w pow. ogólnej	ha	% w pow. ogólnej
Brzesko	6908	67,3	1776	17,3
Borzęcin	6968	67,8	2353	22,9
Czechów	4088	61,5	1690	25,4
Dębno	6049	74,1	1327	16,3
Gnojnik	3446	62,8	1002	18,3
Iwkowa	3061	64,8	1263	26,8
Szczurowa	11064	82,2	1114	8,3
Powiat	41584	70,5	10525	17,8

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Urzędów Gmin

Tabela 13. Struktura użytkowania ziemi rolniczej

Wyszczególnienie	Powierzchnia i udział w użytkach rolnych					
	grunty orne		trwałe uż. zielone		sady	
	ha	%	ha	%	ha	%
Brzesko	4404	63,7	2391	34,6	113	U
Borzęcin	5061	72,6	1854	26,6	53	0,8
Czechów	3131	76,6	617	15,0	340	8,4
Dębno	4290	70,9	1253	20,7	506	8,4
Gnojnik	2266	65,8	1154	33,5	26	0,7
Iwkowa	2539	82,9	319	10,4	203	0,7
Szczurowa	6267	56,6	4779	43,2	18	0,2
Powiat	27958	67,2	12367	29,8	1259	3,0

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Urzędów Gmin

Użytki rolne na terenie powiatu stanowią 70,5% powierzchni ogólnej, natomiast lasy - 17,8%. W strukturze użytków rolnych dominują grunty orne,

których udział przekracza 67%. Trwałe użytki zielone dochodzą do 30% w strukturze uż. rolnych powiatu, a sady zajmują 3,0% (uprawy sadownicze dominują w gminach Czchów i Dębno).

Tabela 14. Struktura władania gruntami (w % %)

Wyszczególnienie	Ind.gosp. rolne	Działki do 1,0 ha	Ogrody działkowe	Wspólnoty gminne	AWRSP	RSP	Inne
Brzesko	68,8	27,8	0,3	-	2,6	-	0,5
Borzęcin	75,8	8,4	-	1,6	10,9	3,3	17,3
Czchów	69,0	7,8	-	5,9	-	-	17,3
Dębno	31,5	11,7	-	-	17,9	-	38,9
Gnojnik	78,0	8,3	-	-	3,0	2,3	8,4
Iwkowa	89,5	10,5	-	-	-	-	-
Szczurowa	66,0	71,16,4	-	10,7	4,3	-	12,0
Powiat	71,1	11,4	0,0	2,9	3,6	0,8	10,0

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Urzędów Gmin

Na jednego mieszkańca powiatu przypada średnio 0,46 ha uż. rolnych z czego

w:

- mieście i gminie Brzesko - 0,19 ha
- gminie Borzęcin - 0,83 ha
- gminie Czchów - 0,46 ha
- gminie Dębno - 0,44 ha
- gminie Gnojnik - 0,48 ha
- gminie Iwkowa - 0,52 ha
- gminie Szczurowa - 1,07 ha

Administracja lasów państwowych, szkoły, obiekty kulturalne, parki itp.

Tabela 15. Struktura gospodarstw indywidualnych (w %) wg powierzchni ogólnej

Wyszczególnienie	Odsetek gospodarstw o powierzchni						Średnia pow. gosp. (ha)
	1,0 - 2,9 ha	3,0 - 4,9 ha	5,0 - 6,9 ha	7,0 - 9,9 ha	10,0 - 20,0 ha	pow. 20 ha	
Brzesko	82,4	13,6	2,5	0,9	0,4	0,2	2,60
Borzęcin	41,7	44,0	9,0	3,4	1,0	0,9	1,15 ⁱ
Czchów	56,2	32,0	7,3	3,0	1,5	0,0	2,57
Dębno	55,4	42,4	0,5	1,4	0,2	0,1	2,08
Gnojnik	53,7	43,0	2,2	0,7	0,4	0,0	2,84
Iwkowa	31,5	62,4	4,9	1,1	0,1	0,0	3,79
Szczurowa	32,8	32,4	17,5	13,4	3,7	0,2	4,50
Powiat	50,5	38,5	6,3	3,4	1,0	0,3	3,13

Źródło: Dane Urzędów Gmin

We władaniu sektora prywatnego znajduje się 82,5% powierzchni gruntów powiatu. Pozostałą część stanowi własność wspólnot gminnych, Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, nielicznych Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych oraz innych instytucji (lasy państwowe, szkoły, parki itp.).

Strukturę obszarową rolnictwa indywidualnego cechuje duże rozdrobnienie i spetryfikowanie. Średnia powierzchnia pojedynczego gospodarstwa wynosi aktualnie 3,13 ha, przy dość względnie dużym zróżnicowaniu międzygminnym (od 4,50 ha w Szczurowej do 2,08 ha w Dębnie (tab.15).

Średnia klasa gruntów ornych zbliża się do IV klasy bonitacyjnej (3,92), przy czym najlepsze (względnie) gleby występują w gminach Szczurowa, Dębno, Czchów (tab.16). Średnio biorąc walory rolniczej przestrzeni produkcyjnej powiatu można by wyszacować na 72,7 pkt (byłe woj. tarnowskie - 73,9; Polska - 66,6). Pod tym względem najlepsze warunki (glebowe, agroklimatyczne, fizjograficzne i wodne) posiada gmina Borzęcin (tab. 17).

Tabela 16. Bonitacja gleb

Wyszczególnienie	Odsetek gruntów ornych w klasach						Wskaźnik śr. klasy
	I	II	III	IV	V	VI	
Brzesko	0,00	0,07	27,80	48,60	19,14	4,39	4,00
Borzęcin	0,00	0,31	17,18	53,50	23,47	5,54	4,16
Czchów	0,19	2,80	27,57	56,81	10,53	2,10	3,80
Dębno	0,00	0,44	31,53	56,82	9,53	1,65	3,80
Gnójnik	0,00	0,33	18,36	76,42	4,78	0,11	3,86
Iwkowa	0,04	0,00	7,34	69,12	21,39	2,11	4,18
Szczurowa	0,81	5,83	30,83	47,38	13,14	2,01	3,72
Powiat	0,20	1,76	24,27	56,16	14,85	2,76	3,92

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Urzędów Gmin

**Tabela 17. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej
(w pkt. wg IUNG) w przekroju gmin**

Wyszczególnienie	Wskaźnik bonitacji				Syntetyczny wskaźnik waloryzacji
	gleb	agroklimatu	fizjografii	war.wodnych	
Brzesko	52,4	11,0	2,5	3-5	69,7
Borzęcin	46,7	12,0	2,8	4,4	84,2
Czchów	59,3	10,0	1,5	4,3	75,1
Dębno	58,4	11,0	2,1	4,0	75,1
Gnojnik	59,6	10,0	2,0	4,4	76,0
Iwkowa	52,3	10,0	1,4	3,9	67,6
Szczurowa	54,5	13,0	4,3	3,4	75,2

Źródło: IUNG Puławy. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej w Powiecie Puławy, 1994

W zasiewach (tab.18) dominują rośliny zbożowe i okopowe. System użytkowania ziemi w powiecie wyznaczony metodą punktową charakteryzuje średnia intensywność (172,3 pkt.) i zbożowo-okopowy sposób jej wykorzystania.

Tabela 18. Struktura zasiewów

Wyszczególnienie	Zbożowe	Okopowe	Pastewne polowe	Przemysłowe	Syntetyczny wskaźnik waloryzacji
Brzesko	56,4	34,0	5,2	0,0	4,4
Borzęcin	70,4	26,0	3,6	0,0	0,0
Czchów	67,2	24,8	5,7	0,0	2,3
Dębno	60,0	24,0	14,1	0,0	1,9
Gnojnik	76,0	20,6	1,7	0,0	1,7
Iwkowa	56,9	18,3	4,6	16,0	4,2
Szczurowa	64,5	21,6	12,1	1,0	0,8
Powiat	64,5	24,2	6,7	2,4	2,2

Źródło: Obliczenia własne i dane Urzędów Gmin

Tabela 19 prezentuje dane dotyczące produkcji zwierzęcej w powiecie. Przeważa chów bydła, zwłaszcza krów (intensywność organizacji - 112,8 pkt.).

Tabela 19. Obsada (SD/100 ha uż. roi.) i struktura inwentarza (% %)

Wyszczególnienie	Obsada SD/SD 100 ha uż. roi.)				Struktura (% %)			
	Bydła ogół	krów	Trzody chlewne i	owiec	razem	bydło	trzoda	owce
Brzesko	23,1	20,8	3,5	0,4	27,0	85,6	12,9	1,5
Borzęcin	29,1	22,9	6,0	0,1	35,2	82,7	17,0	0,3
Czchów	35,6	28,1	6,0	0,1	41,7	85,4	14,4	0,2
Dębno	38,1	32,6	4,5	0,2	42,8	85,2	10,5	4,3
Gnojnik	52,2	43,1	8,7	0,0	60,9	85,7	14,3	0,0
Iwkowa	52,6	45,1	5,6	0,1	58,3	90,2	9,6	0,2
Szczurowa	45,2	31,3	15,2	0,1	60,5	74,8	25,2	0,0
Powiat	36,8	30,0	8,0	0,1	44,9	82,0	17,8	0,2

Źródło: Obliczenia własne i dane Urzędów Gmin

Z prezentowanych powyżej danych wynika, że organizację produkcji rolniczej w przekroju powiatu brzeskiego charakteryzuje średnia intensywność (285,1 pkt.) oraz zbożowo-okopowe użytkowanie ziemi połączone z chowem bydła mlecznego.

Transakcje targowiskowe, w których biorą udział min. producenci rolni odbywają się na targowiskach w Brzesku (praktycznie przez cały tydzień), Zakliczynie, Czchowie, Wojniczu, Tarnowie, Iwkowej, Szczurowej (a więc również w miejscowościach poza obrębem powiatu). Zbyt podstawowych produktów roślinnych (o charakterze towarowym) obejmuje przede wszystkim owoce (głównie jabłka) oraz warzywa (głównie pomidory, ogórki, kapustę i marchew), niewielkie ilości zbóż i ziemniaków. Sprzedawane są one w

bez krów (ujęte w poz. bydło ogół)

przeważającej części niejako w „obrocie wewnętrznym” rynku powiatu i regionu.

Znaczącym miejscem zbytu owoców i warzyw są chłonne rynki Krakowa, Tarnowa oraz częściowo Nowego Sącza i Kielc. Stosunkowo niewielka część produkcji ogrodniczej trafia do zakładów przetwórczych Brzeska, Tarnowa, Nowego Sącza i lokalnych drobniejszych przetwórni.

Jak już wcześniej wspomniano główną gałęzią produkcji zwierzęcej jest chów bydła mlecznego. Przy średniej wydajności około 3700 l mleka od krowy oraz relatywnie niewielkiej obsadzie, towarowa produkcja mleka jest niewielka. Głównymi odbiorcami mleka są Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Szczurowej i w Brzesku.

Skup żywca wieprzowego (w produkcji, którego przoduje gmina Szczurowa) prowadzą lokalne ubojnie i masarnie oraz w pewnej części Zakłady Mięsne w Tarnowie.

W aspekcie ogólniejszym, stwierdzić należy, że wytworzone na terenie powiatu produkty rolne zbywane są w drodze tzw. dystrybucji bezpośredniej prowadzonej przez producentów rolnych. W warunkach rynku konsumenckiego uzasadniona jest ona jednak w nielicznych przypadkach. Organizowanie i prowadzenie sprzedaży bezpośredniej, wyszukiwanie rynku zbytu (niekiedy dosyć odległego), zużycie czasu oraz koszty transportu nie znajdują ekonomicznego uzasadnienia dla pojedynczego producenta. Dlatego koncepcja tworzenia grup producenckich i marketingowych na terenie powiatu brzeskiego winna być przedmiotem szczególnego zainteresowania — głównie samych rolników, ale również służb doradczych rolnictwa, służb surowcowych przemysłu spożywczego, liderów wiejskich i wreszcie władz starostwa. Jest to bowiem istotną słabością jeśli idzie o rolnictwo powiatu. Brak poziomych powiązań pomiędzy producentami oraz niedorozwój systemu pionowej integracji w gospodarce żywnościowej, wynika głównie z faktu niedorozwiniętego miejscowego przetwórstwa rolno-spożywczego. Podkreślić w

tym miejscu jednak trzeba, że w obszarze tym, dzięki organizatorskiej pracy Rejonowego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Brzesku, udało się zorganizować grupę producentów trzody chlewnej zintegrowaną (w układzie pionowym) z wytwórnią pasz „Rolimpex” (Brzesko) oraz Zakładami Mięsnymi „Mięstar” (Tarnów). Jest to w pewnym sensie rozwiązanie modelowe i być może przyczyni się do rozwoju podobnych form w innych branżach gospodarki żywnościowej powiatu.

Na podstawie danych zebranych w Urzędach Gmin wyszacowano zatrudnienie w rolnictwie powiatu w jednostkach pełnozatrudnionych w przeliczeniu na 100 ha użytków rolnych. Obrazuje to poniższe zestawienie:

- Brzesko	- 51,7
- Borzęcin	- 32,9
- Czchów	- 39,3
- Dębno	- 63,1
- Gnojnik	- 58,0
- Iwkowa	- 52,8
- Szczurowa	- 37,0
- Powiat	- 47,8

Wskaźniki powyższe potwierdzają fakt występowania w analizowanym regionie tzw. utajonego bezrobocia agrarnego, (dla porównania adekwatne wskaźniki dla Polski i krajów Unii Europejskiej wynoszą odpowiednio 15,0 i 5,0).

3.1.5. Infrastruktura techniczna

a) Sieć drogowa i połączenia komunikacyjne

Środkową część powiatu przecina magistrala kolejowa Kraków-Przemyśl oraz międzynarodowa droga E-4. W mieście Brzesku przecina się ona z ważnymi drogami krajowymi nr 99 i nr 768.

Wymienione arterie spełniają bardzo istotną rolę w infrastrukturze komunikacyjnej powiatu. Niewątpliwą szansą rozwojową jest planowana budowa autostrady Wschód-Zachód ze zjazdem w kierunku Nowego Sącza. W powiązaniu ze wspomnianymi wyżej trasami nr 99 i 768 (łączącymi region Świętokrzyski i Mazowiecki z południową częścią Polski i Słowacją), stworzy to ważny węzeł komunikacyjny.

Taka koncepcja jest niezmiernie istotna w aspekcie gospodarczej aktywizacji powiatu, zwłaszcza jego wielofunkcyjnego rozwoju (turystyka, gastronomia, bezpośredni marketing produktów rolniczych, agroturystyka, hotelarstwo).

Aktualnie na obszarze powiatu łączna długość dróg utwardzonych, wynosi 603,1 km z czego jednak aż 41,0% wymaga remontów. Łączna długość dróg gminnych i lokalnych wiejskich wynosi 511 km z czego 412 km stanowią drogi utwardzone (80,5%).

Ważniejsze dane o sieci dróg w powiecie przedstawia w powiecie brzeskim przedstawia tabela 20.

Tabela 20. Sieć drogowa w powiecie brzeskim

Wyszczególnienie	Liczba dróg utwardzonych	w tym z pow.bitumiczną		Wskaźnik zagęszczenia dróg utwardzonych (km/ha)
		km	%	
Brzesko	103,0	84,0	81,5	0,010
Borzęcin	39,6	32,7	82,6	0,004
Czechów	107,2	79,2	73,9	0,016
Dębno	115,0	59,0	51,3	0,014
Gnojnik	110,0	68,0	61,8	0,020
Iwkowa	50,0	21,0	42,0	0,011
Szczurowa	78,3	73,7	94,1	0,006
Powiat	603,1	417,6	69,2	0,010

wliczono kategorie dróg: krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne

Źródło: Dane Urzędów Gmin

Liczba wsi sołeckich posiadających połączenia autobusowe (PKS) wynosi 72, na ogólną ich liczbę 74 (tab.21).

Tabela 21. Połączenia komunikacyjne

Wyszczególnienie	Liczba wsi sołeckich	Sołectwa z połączeniami	
		PKS	PKP
Brzesko	9	9	2*
Borzęcin	7	7	-
Czechów	10	9	-
Dębno	13	13	1
Gnojnik	7	7	-
Iwkowa	7	6	-
Szczurowa	21	21	-
Powiat	74	72	3

Źródło: Dane Urzędów Gmin

b) Stan i ochrona środowiska w powiecie

Pobór i zużycie wody na potrzeby przemysłu

Zużycie wody na potrzeby przemysłu w powiecie brzeskim wyniosło na początek 1999 roku 1412 dekametrów sześciennych, co w przeliczeniu na 1 km² powierzchni wyniosło 2 dekametry sześciennie (dla porównania w powiecie krakowskim - 291 dam /1 km ; oświęcimskim - 41 dam /1 km"; wielickim - 2 dam /1 km"; bocheńskim - 1 dam/1 km").

Z podanej powyżej ilości zużycia wody w przemyśle powiatu, zasadniczy pobór dotyczył wód powierzchniowych (97,2%)

Gospodarka ściekami

Ogólna objętość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagająca oczyszczania w powiecie brzeskim wynosiła według danych z początku 1999 roku- 2,3 hektometrów sześciennych. Oczyszczaniu poddawano 95,1% ścieków, z czego w technologiach biologicznych, chemicznych oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów - 94,1%. Odsetek ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie wynosiła 15,5% ludności powiatu. Na początek 1999 r. na terenie powiatu funkcjonowało 7 oczyszczalni o projektowej przepustowości 1 dekametra sześciennego w ciągu doby.

Odpady przemysłowe

Przemysł powiatu brzeskiego wytwarza w ciągu roku około 43,4 tysięcy ton odpadów z czego gospodarczo wykorzystuje się prawie 40 tys. ton (92,0%). Pozostałą część stanowią odpady składowane na składowiskach oraz gromadzone przejściowo.

Odpady komunalne

Według danych (źródło wcześniej cytowane) w powiecie funkcjonują 4 wysypiska śmieci o łącznej powierzchni 6,7 ha. Płynne odpady, wywiezione w ciągu roku wyniosły 17,7 dekametrów sześciennych, z tego z budynków mieszkalnych 6,0 dam' tj. prawie 34%. Odpady stałe w ilości 93,8 dam', w zasadniczej części pochodziły z budynków mieszkalnych (ponad 72%).

Obszary prawnie chronione

Obejmują w powiecie obszar 41,3 tys.ha. Z powierzchni tej na obszary krajobrazu chronionego przypada 41,0 tys.ha (99,3%), zaś na parki krajobrazowe i rezerваты przyrody około 300 ha.

Odnotować należy, że na terenie powiatu znajduje się 60 pomników przyrody.

c) Infrastruktura komunalna

Dotyczy ona urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych, odbiorców i zużycia energii elektrycznej oraz sieci gazowej i budownictwa mieszkaniowego.

Ważniejsze dane liczbowe dotyczące tych zagadnień przedstawiono w kolejnych tabelach 22 i 23.

Tabela 22. Wybrane charakterystyki infrastruktury komunalnej w powiecie Brzeskim

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1.	Sieć wodociągowa - km	321.9
2.	Sieć kanalizacyjna	45,4
3.	Liczba połączeń wodociągowych z budynkami mieszkalnymi	9415
4.	Liczba połączeń kanalizacyjnych z budynkami mieszkalnymi	994
5.	Liczba źródeł ulicznych	ó
6.	Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych w dekametrach sześciennych	1158
7.	Zużycie wody wodociągowej w danym mieszkańca ze zwodociągowanych gospodarstw domowych	13.0
8.	Gospodarstwa domowe odbierające energię elektryczną, z wyłączeniem gospodarstw rolnych - tys.	5,6
9.	Zużycie energii elektrycznej w kWh/1 odbiorcę	1823
10.	Gazowa sieć rozdzielcza - km	952.0
11.	Liczba połączeń sieci gazowej prowadzących do budynków mieszkalnych	15419
12.	Liczba mieszkań oddanych do użytku	182
	- z tego w budownictwie indywidualnym	182

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie; Województwo małopolskie, 1999

Tabela 23. Budownictwo mieszkaniowe w przekroju gmin

GMINA	Mieszkania oddane do użytku		Izby		Powierzchnia w m ²	
	ogółem	W tym budown. indywid.	ogółem	W tym budown. indywid.	ogółem	W tym budown. indywid.
Miasto i gmina Brzesko	97	97	622	622	14106	14106
Borzęcin	6	6	42	42	965	965
Czchów	22	22	108	108	2692	2692
Dębno	8	8	47	47	1019	1019
Gnojnik	27	27	145	145	J J J J	* r o o
Iwkowa	11	11	62	62	1300	1300
Szczurowa	11	11	66	66	1338	1338
Powiat	182	182	1092	1092	24953	24953

Źródło: Urząd Statystyczny w Krakowie; Województwo małopolskie, 1999

Ze szczegółowszych obliczeń wynika, że powiat znajduje się w czołówce krajowej jeśli chodzi o stopień gazyfikacji sieciowej. Szacunkowy odsetek gospodarstw domowych o tym systemie zaopatrzenia w gaz wynosi 81,4%. Sieć wodociągowa zaopatruje w wodę ponad 47% domostw. Najgorzej przedstawia się skanalizowanie wiejskich gospodarstw domowych. Z szacunku wynika, że tylko 3,2% domostw objętych jest kanalizacją.

Syntetyczny wskaźnik wyposażenia powiatu w infrastrukturę techniczną (W_T) wynosi 44,0%, co oznacza teoretycznie, że 44,0% gospodarstw domowych powiatu zaopatrzonych jest w wodę z wodociągu, gaz sieciowy i jest skanalizowane.

d) Telefonizacja

Obszar powiatu charakteryzuje bardzo dobry stopień telefonizacji (216,0 abonentów na 1 tys. ludności) co obrazuje poniższe zestawienie w przekroju gmin:

- Brzesko	- 252,8
- Borzęcin	-201,6
- Czchów	- 188,5
- Dębno	- 165,7
- Gnojnik	- 183,2
- Iwkowa	- 249,9
- Szczurowa	- 194,7
- Powiat	-216,0

3.1.6. Infrastruktura społeczna

a) Turystyka

Kulturowo-krajoznawcze walory powiatu brzeskiego w przekroju poszczególnych gmin scharakteryzowano na podstawie materiałów Wydziału Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Powiatowego.

Miasto Brzesko - położone na Pogórzu Bocheńskim przy międzynarodowej trasie nr 4. W południowej części miasta znajduje się zabytkowy kompleks pałacowo-parkowy oraz zabudowania „browaru” założonego przez J.Goetza w 1845 r. Pałac Goetzów wzniesiony został w 1898 r. Obecnie miejski park krajobrazowy założony w 1900 r. obejmuje 17 ha urządzonego terenu, na którym rosną 43 gatunki pospolitych i egzotycznych drzew oraz 12 gatunków krzewów. Park ten przylega do 23 - hektarowego kompleksu leśnego.

Uwadze turystów warto polecić XV w. Kościół św. Jakuba, w którym można oglądać jeden z najstarszych zabytków Brzeska - obraz Matki Boskiej Nieustającej Pomocy. W Brzesku warto również odwiedzić zabytkowe cmentarze jakimi są; wojskowy z I wojny światowej oraz cmentarz wyznania mojżeszowego.

Borzęcin - położony na rozległej równinie Kotliny Krakowsko-Sandomierskiej. Zbudowany dwurzędowo po obydwu stronach rzeki Uszwicy. Jest to gmina typowo rolnicza. Do szczególnie cennych zabytków zaliczyć można m.in. kościół w Borzęcinie Górnym, odbudowany w 1854 r. (parafia Borzęcin istnieje od 1364 r.), dworek Łasińskich w Przyborowie z drugiej połowy XIX w., figurę św. Floriana w Łąkach z ok. 1760 r. W Borzęcinie urodził się i spędził dzieciństwo światowej sławy dramaturg Sławomir Mrożek oraz poeta Józef Baran.

Czchów - położony jest na Pogórzu Wiśnickim na styku z Pogórzem Rożnowskim, w środkowym biegu Dunajca. Od roku 1355 do 1928 posiadał

prawa miejskie. Czchów był miastem ufortyfikowanym, posiadającym już w XV w. wodociągi. Ziemia Czchowska ma szczególnie piękny i urozmaicony krajobraz, szereg miejsc o szczególnych walorach mikroklimatycznych i widokowych. Usytuowanie Czchowa na jeziorze, umożliwia uprawianie sportów wodnych. Z bazą turystyki wodnej związane jest umiejscowienie 9 obiektów wypoczynkowych, w tym 3 całoroczne ośrodki wczasowe, w których jest 200 miejsc noclegowych.

Ślady bogatej historii uwidaczniają się w zabytkach. Słynny jest gotycki kościół, w którym ocalały freski - jedne z najstarszych w Europie. Nad Czchowem od wieków góruje część zamku średniowiecznego. Piękne budowle sakralne znajdują się w Czchowie, Tymowej, Jurkowie, Domoślavicach, Tworkowej i Piaskach. Na terenie gminy znajduje się rezerwat folklorystyczny „Bukowiec” w miejscowości Tymowa oraz zapora wodna w Czchowie.

Dębno położone jest przy międzynarodowej drodze nr 4. pomiędzy Tarnowem, a Brzeskiem. W Dębnie znajduje się najlepiej zachowany w Małopolsce gotycki murowany zamek obronny z XV w. Wzniesiony przez kanclerza koronnego i kasztelana krakowskiego Jakuba z Dębna, herbu Odrowąż. Bogate zbiory muzealne prezentują kolekcje portretów, mebli, strojów szlacheckich.

Na południe od zamku znajduje się murowany kościół św. Małgorzaty, którego fundatorem był Jakub z Dębna. W niedalekiej Porąbce Liszewskiej znajduje się Sanktuarium Maryjne z 1904 r., którego forma architektoniczna jest wierną kopią grotty NMP z Lourdes.

Gnojnik — położony jest w dolinie rzeki Uszwicy, wzdłuż trasy Brzesko — Nowy Sącz - Krynica.

Najstarsze wiadomości o Gnojniku pochodzą z 1215 r., kiedy to biskup krakowski Wincenty Kadłubek darował kapitulie krakowskiej dziesięcinę z 19 wsi położonych obok Czchowa. Na terenie gminy znajdują się dużej wartości historycznej obiekty sakralne: kościół św. Marcina z XIV w. w Gnojniku,

kościół św. Mateusza w Biesiadkach z przełomu XV w. i XVI w. oraz drewniany kościół z 1697 r. w Gosprzydowej.

Miłośnicy pieszych wędrówek zauroczeni będą pięknem kompleksu parku podworskiego w Gnojniku oraz lasów i pagórków w Gosprzydowej.

Iwkowa - położona jest na krańcach Pogórza Karpackiego i w sąsiedztwie Jeziora

Czchowskiego. Zachowano tu nieskażone środowisko naturalne, wspaniałe wody źródlane i malownicze tereny, co sprzyja rozwojowi turystyki. Gmina położona jest bowiem w pięknej kotlinie, wzdłuż rzek Bela i Białka, otoczonej pasmem górskim z pięknymi widokami. Bogactwem gminy są lasy pełne jagód i grzybów, nie brakuje też zwierzyny łownej. Schronienie można znaleźć w domu wczasowym „Polkat” oraz obiekcie hotelowo-turystycznym „Bacówka - Biały Jeleń”, która dysponuje 30 miejscami noclegowymi, stołówką, pływalnią, w zimie jest czynny wyciąg narciarski.

W Iwkowej można zwiedzić modrzewiowy kościółek cmentarny z XV w. oraz kościół w Wojakowej. W Kątach sporą atrakcją stanowią zabytkowy dwór, park oraz spichlerz i figura św. Floriana. W Iwkowej znajduje się Muzeum Parafialne im. Ks. Jana Piechoty, założone dla uczczenia Millenium Chrztu Polski.

Szczurowa - leży w zasięgu Kotliny Sandomierskiej w zakolu Raby i Wisły. Dzieje Szczurowej sięgają XII w. Od 1596 r. istniała w Szczurowej Szkoła Parafialna, a szpital tzw. Dom Ubogich został wyposażony przez biskupa Piotra Tylickiego w 1615 r. Na terenie obecnej gminy istniały inne majątki biskupstwa krakowskiego, jak posiadłości w Dołędze i Zaborowie oraz dobra rycerskie w Strzelcach Wielkich i posiadłości w Górcie.

Dwór w Dołędze wpisał się do historii dzięki roli jaką odegrał w ruchu narodowo - wyzwoleniczym m.in. w powstaniu styczniowym.

Szczurowa proponuje turystom czyste powietrze, lasy, rzeki 4 zabytkowe dworki (muzeum w Dołędze, zespół dworsko-parkowy w Szczurowej, Górcie i Strzelcach Wielkich). Przy muzeum w Dołędze znajduje się pole namiotowe.

Najatrakcyjniejszą (pod względem walorów krajobrazowych) częścią powiatu są gminy południowe tj. Czchów i Iwkowa. W gminach tych znajduje się większość gospodarstw agroturystycznych, których w powiecie brzeskim funkcjonuje niewielka relatywnie liczba tj. 25 obiektów.

W 1958 r. bazę noclegową na terenie powiatu stanowiły 33 obiekty, dysponujące 874 miejscami noclegowymi (w tym 324 całorocznymi tj. 37%). Z noclegów skorzystały wówczas 4562 osoby (w tym 209 turystów zagranicznych tj. około 4,6%).

b) Sport

Działalność sportową prowadzą stowarzyszenia kultury fizycznej. W ewidencji Starostwa Powiatowego w Brzesku znajduje się 30 stowarzyszeń kultury fizycznej z osobowością prawną w tym: 13 klubów sportowych (1 przyzakładowy, 1 ognisko TKKF, 1 klub karate) i 10 ludowych klubów sportowych oraz 16 uczniowskich klubów sportowych - 3 przy szkołach ponadpodstawowych i 13 przy szkołach podstawowych oraz jeden związek stowarzyszeń kultury fizycznej pn.: Rada Miejska - Gminne Zrzeszenia Ludowe Zespoły Sportowe w Brzesku z siedzibą w Mokrzych.

c) Kultura

Na terenie powiatu działa 30 bibliotek publicznych. Na jedną placówkę biblioteczną przypada średnio 2875 osób. Księgozbiór liczony w tysiącach woluminów wynosi 393,1 co w przeliczeniu na 100 ludności daje liczbę 4403 woluminów. Funkcjonują 2 muzea oraz 2 oddziały muzealne. W 1998 roku 23,0

tys. osób, które odwiedziły wymienione placówki (w tym 7,1 tys. młodzieży szkolnej tj. 30,8% ogółu zwiedzających) .

d) Ochrona zdrowia i opieka socjalna

Z zakresu tego cytujemy poniżej obszerne dane dostarczone przez Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Brzesku. Początki działalności służby zdrowia na terenie brzeskim sięgają prawdopodobnie XIV wieku, kiedy to Grzegorz z Sanoka Arcybiskup Lwowski ufundował szpital w Brzesku.

W 1505 r. Katarzyna Giżycka z synem Janem Melsztyńskim fundują w Brzesku szpital i kościół przyszpitalny pod wezwaniem św. Ducha.

W czasie najazdu szwedzkiego szpital spłonął i nie był odbudowany. Według kroniki miasta Brzeska szpital istniał do 1754 r., z późniejszego okresu brak informacji. W 1914 r. wybudowano przy obecnej ulicy Czarnowiejskiej budynek murowany z przeznaczeniem na szpital, ale nigdy takiej roli nie pełnił, natomiast był to dom dla ubogich i bezdomnych.

Początki obecnej służby zdrowia sięgają okresu II wojny światowej, kiedy to w 1943 r. Rada Główna Opiekuńcza z Delegaturą w Krakowie powołała w Brzesku Polski Komitet Opiekuńczy, który dla ludności cywilnej otworzył szpital w budynku Łaźni Miejskiej.

W późniejszym terminie szpital otrzymał pomieszczenia w domu księdza Jana Fortuny. Jesienią 1945 r. działalność szpitala została przeniesiona do budynku Gimnazjum i Liceum w Brzesku gdzie rozpoczęły działalność oddziały: chorób wewnętrznych, dziecięcy, chirurgiczny, położniczo-ginekologiczny i gruźliczy. W 1948 r. Szpital otrzymał imię Ludwika Rydygiera. Od 1950 r. przy szpitalu funkcjonowało Pogotowie Ratunkowe. W następnych latach służba zdrowia otrzymała budynki dla przychodni i pogotowia ratunkowego. Również w tym

* Urząd Statystyczny w Krakowie, Województwo małopolskie w 1998 r.; Kraków, 1999

czasie powstawały Ośrodki Zdrowia w Borzęcinie, Zakliczynie, Dębnie, Szczurowej, Wojniczu i Czchowie.

Związek Gminnych Spółdzielni organizował i wybudował Spółdzielnie Lekarskie w Jurkowie, Łysej Górze, Zaborowiu i w Zabawie.

W Przychodni Rejonowej w Brzesku od ok. 1963 r. funkcjonowały poradnie ogólne, dla dzieci, dla kobiet, stomatologiczna oraz poradnie specjalistyczne: laryngologiczna, okulistyczna, dermatologiczna, przeciwgruźlicza, chirurgiczna. W lipcu 1965 r. oddano do użytku Oddział Chorób Wewnętrznych w Czchowie jako oddział Szpitala Powiatowego w Brzesku.

Uchwałą Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Brzesku z dnia 23 lipca 1973 r. z dniem 1 października 1973 r. powstał Zespół Opieki Zdrowotnej w Brzesku w skład, którego weszły wszystkie placówki służby zdrowia.

W marcu 1983 r. oddano do użytku służby zdrowia nowe obiekty. Zwiększono liczbę łóżek w szpitalu do 473.

Na podstawie ustawy o zakładach opieki zdrowotnej i ubezpieczeniach społecznych oraz na mocy decyzji Wojewody Tarnowskiego z dnia 24 sierpnia 1998 r. ZOZ został wpisany do rejestru zakładów opieki zdrowotnej, oraz na podstawie postanowienia Sądu Wojewódzkiego w Tarnowie uzyskał osobowość prawną. Zgodnie z reformą administracyjną od 1.01.1999r. organem założycielskim dla Zespołu jest Rada Powiatu Brzeskiego.

W związku z przejmowaniem zadań opieki zdrowotnej przez samorządy gminne z ZOZ wydzielono następujące placówki:

- od 1 lipca 1996 r. Gmina Zakliczyn przejęła placówki służby zdrowia w Zakliczynie, Paleśnicy, Filipowicach, Gwoźdźcu i utworzyła Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Zakliczynie,
- od 1 października 1999r. Gmina w Czchowie przejęła placówki służby zdrowia w Czchowie, Jurkowie i Złotej tworząc Zakład Opieki Zdrowotnej w Czchowie. Działalność w zakresie leczenia zamkniętego zostanie przejęta od dnia 1 stycznia 2000 r.

W związku z reformą służby zdrowia i koniecznością przeprowadzenia restrukturyzacji Zespołu, od dnia 1 października 1999 r. zmniejszono liczbę łóżek w Szpitalu Rejonowym do 404 łóżek i oddziałów.

Szpital zlokalizowany w dwóch obiektach, posiada pełne specjalistyczne zaplecze diagnostyczne, bloki operacyjne, samodzielne sale operacyjne, wysokospecjalistyczny dział usprawniania leczniczego.

W obiekcie funkcjonuje pogotowie ratunkowe, które organizacyjnie należy do **ZOZ**.

Funkcjonują następujące poradnie specjalistyczne:

- Poradnia okulistyczna,
- Poradnia Urologiczna - Pracownia Cystoskopii,
- Poradnia Chirurgiczna,
- Poradnia Laryngologiczna,
- Poradnia Skórno-Wenerologiczna,
- Poradnia Neurologiczna,
- Poradnia Reumatologiczna,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego,
- Poradnia Uzależnień i Odwykowa,
- Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży,
- Poradnia Gruźlicy i Chorób Płuc - Pracownia Spirometrii
- Poradnia Rehabilitacyjna,
- Poradnia Rehabilitacji Dzieci met.Vojty,
- Poradnia Chorób Płuc dla Dzieci,
- Poradnia Leczenia Bólu i Medycyny Paliatywnej,
- Poradnia Medycyny Pracy,
- Poradnia Internistyczna,
- Poradnia Cukrzycowa,
- Poradnia dla Dzieci,
- Poradnia Patologii Noworodka,

- Poradnia Endokrynologiczna.

Usługi medyczne podstawowej opieki zdrowotnej i opieki stomatologicznej na terenie powiatu świadczą placówki:

- Miasto i gmina Brzesko
 - Przychodnia Rejonowa w Brzesku
 - WOZ Jadowniki
 - WOZ Szczepanów
- Gmina Borzęcin
 - GOZ Borzęcin
- Gmina Dębno
 - GOZ Dębno
 - WOZ Porąbka Uszevska
 - WOZ Łysa Góra
- Gmina Gnojnik
 - GOZ Gnojnik
 - WOZ Uszew
- Gmina Iwkowa
 - GOZ Iwkowa
 - Punkt Lekarski Wojakowa
- Gmina Szczurowa
 - GOZ Szczurowa
 - GOZ Zaborów
- Gmina Wojnicz
 - GOZ Wojnicz
 - WOZ Olszyny
 - WOZ Biadoliny Radłowskie
 - Punkt Stomatologiczny Grabno

Na dzień 3 LX. 1999 r. w Zespole zatrudnionych było 1279 osób w tym:

- lekarze medycyny - 134
- lekarze stomatolodzy - 29
- analitycy - 11
- psychologowie - 2
- logopedzi - 1
- pielęgniarki - 387
- położne - 52

W przeliczeniu na 10 tys. ludności powiatu brzeskiego na początku 1999 r. przypadało 15,9 lekarzy medycyny oraz 3,5 lekarzy stomatologów. W tym samym przeliczeniu pielęgniarki i położne stanowiły odpowiednio 43,9 oraz 5,8. Na terenie powiatu funkcjonuje 16 aptek oraz 1 zakład pomocy społecznej z 74 miejscami dla pensjonariuszy.

e) Edukacja

W powiecie funkcjonują 62 placówki szkolnictwa podstawowego (łącznie ze specjalnymi) . W roku szkolnym 1998/99 pobierało w nich naukę 12662 uczniów. Proces dydaktyczny obsługuje 871 nauczycieli. Liczba uczniów przypadających na jednego nauczyciela wynosi 14,5. W zdecydowanej większości (99,0%) absolwenci szkół podstawowych kontynuują naukę.

Wykaz szkół ponadpodstawowych, a podlegających Wydziałowi Edukacji, Kultury, Sportu: Turystyki Starostwa Powiatowego w Brzesku przedstawia poniższe zestawienie:

- Liceum Ogólnokształcące im M.Kopernika w Brzesku,
- Zespół Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Brzesku,

* Urząd Statystyczny w Krakowie, Województwo małopolskie w 1998 r.; Kraków, 1999

- Zespół Szkół Zawodowych w Łysej Górze,
- Liceum Ekonomiczne w Czchowie,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Czchowie,
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Czchowie,
- Liceum Ogólnokształcące w Szczurowej,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Szczurowej,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Przyzakładowa w Czchowie,
- Szkoły filialne - Zespołu Szkół Ekonomicznych i Gospodarki Żywnościowej w Wojniczu:
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Brzesku,
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Zaborowie,
 - Liceum Zawodowe w Czchowie,
 - Technikum Żywnienia i Gospodarstwa Domowego w Czchowie,
 - Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Czchowie,
 - Prywatne Zaoczne Policealne Studium Zawodowe w Brzesku,
 - Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Złotej,
 - Dom Dziecka w Jasieniu,
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Brzesku,
 - Szkolne Sezonowe Schronisko Młodzieżowe w Czchowie.

W liceach ogólnokształcących w roku szkolnym 1998/99 uczyły się 872 osoby, a pracowało w nich 73 nauczycieli.

W szkolnictwie średnim technicznym edukacją objętych było 2385 uczniów. Wiedzę przekazywało im 177 nauczycieli. W zasadniczych szkołach zawodowych kształciło się 1693 uczniów. Personel dydaktyczny liczył tu 27 osób.

3.1.7. Plan finansowy budżetu powiatu brzeskiego

Budżet powiatu brzeskiego przedstawia tabela 24.

Tabela 24. Finanse powiatu brzeskiego (plan 1999 r.)

Lp.	Treść	Źródła dochodów	Dochody w tys. zł	Źródła wydatków	Wydatki w tys. zł
1.	Budownictwo	dotacja	27,0	dotacja	27,0
2.	Rolnictwo	dotacja	137,0	dotacja	137,0
3.	Leśnictwo	dotacja	61,0	dotacja	61,0
4.	Transport			Część drogowa subwencji ogólnej i dochody własne	1414,8
5.	Gospodarka mieszkaniowa oraz niematerialne usługi komunalne	Dotacja	35,0	dotacja	35,0
6.	Oświata i wychowanie	dotacja	1548,0	Dotacja i część oświatowa subwencji ogólnej	9752,2
7.	Kultura i sztuka			Dochody własne	60,0
8.	Ochrona zdrowia	dotacja	770,0	dotacja	770,0
9.	Opieka społeczna	dotacja	1369,0	dotacja	1369,0
10.	Kultura fizyczna i sport			Dochody własne	5,0
11.	Turystyka i wypoczynek	dotacja	1,0	Dotacja i dochody własne	3,2
12.	Różna działalność	Dochody własne	40,0		
13.	Dochody od osób pr. i fiz.	Udział w podatku dochodowym od osób fizycznych	454,7		
14.	Administracja państwowa i samorządowa	dotacja	466,0	Dotacja, dochody własne i część wyrównawcza subwencji ogólnej	2343,0
15.	Finanse	Dochody własne	32,0		
16.	Bezpieczeństwo publiczne	dotacja	5919,0	dotacja	5919,0
17.	Różne rozliczenia	Subwencja ogólna	12381,3	Subwencja ogólna	1344,8
18.	RAZEM	X	23241,0	X	23241,0

Źródło: opracowanie Skarbnika Powiatu

Tabela 24 a. Struktura finansów powiatu brzeskiego (w %% wg kolejnych pozycji z kolumny „Treść” tabeli 24)

Nr pozycji z tab.24	Dochody (w %%)	Wydatki w (%%)
1	0,1	0,1
2	0,6	0,6
3	0,3	0,3
4	-	6,1
5	0,2	0,2
6	6,7	42,0
7	-	0,3
8		
9	5,9	5,9
10	-	x
11	x	x
12	0,2	-
13	1,9	-
14	2,0	10,0
15	0,1	-
16	25,5	25,5
17	53,2	5,7
18	100,0	100,0

x - Wielkość mniejsza od 0,1

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych tabeli 24

3.1.8. Struktura organizacji i zarządzania powiatem

W wyniku reformy terytorialnej kraju od dnia 1 stycznia 1999 r. utworzono 16 województw, 373 powiaty, w tym 308 ziemskich i 65 grodzkich (czyli miast na prawach powiatu) oraz 2 489 gmin. Konsekwencją reformy jest utworzenie trzech rodzajów samorządu terytorialnego: gminnego powiatowego, wojewódzkiego. Te trzy rodzaje samorządu terytorialnego są **autonomiczne i samodzielne**, wykonują powierzone im przez ustawę zadania, organy administracji rządowej nie są organami wyższego stopnia (szczebla) wobec samorządowych. Także wszystkie samorzady nie występują w ścisłej wzajemnej zależności, gdyż zakres ich uprawnień określają **tzw. ustawy kompetencyjne**. Oznacza to, że samorzady terytorialne samodzielnie uczestniczą w sprawowaniu władzy państwowej, działają we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność - są niezależne od administracji rządowej i wzajemnie od siebie. W praktyce samorzady terytorialne i administracja rządowa mogą zawierać różnorakie porozumienia i przekazywać sobie upoważnienia.

Wyraźne jednak rozdzielenie władzy centralnej, wojewódzkiej, powiatowej i gminnej stanowi istotę aktualnego ustroju państwa.

Niezależne rodzaje Samorządu Terytorialnego ukazano na ryc. 1. Na każdym szczeblu samorządowym występuje: Rada, Urząd i Zarząd.

Jako główny cel powiatów uznaje się realizację zadań publicznych ponadgminnych.

Powiat może oddelegować zadania gminom lecz na wniosek gmin i powiat musi zapewnić środki na ich wykonanie. Zgodnie z ustawą organami stanowiącymi SA Rady Powiatowe. Organami wykonawczymi, Zarządy.

OBYWATEL

Rada Gminy

GMINA

Urząd Gminy

Zarząd Gminy z Wójtem

Rada Powiatowa

POWIAT

Urząd Powiatowy

Zarząd ze Starostą

Sejmik Województwa

WOJEWÓDZTWO

Urząd Marszałkowski

Zarząd z Marszałkiem
Województwa

Ryc. 1. Układ Samorządu Terytorialnego

Urzędem powiatowym jest Starostwo.

W gestii powiatów znajdują się:

- szkolnictwo ponadpodstawowe, specjalne, artystyczne,
- pomoc społeczna i polityka pro rodzinna,
- zatrudnienie i przeciwdziałanie bezrobociu,
- transport i drogi powiatowe,
- geodezja, kartografia, sprawy
- zagospodarowanie przestrzenne,
- ochrona środowiska,
- gospodarka wodna,
- rolnictwo i leśnictwo,
- porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli,
- ochrona praw konsumenta,
- prowadzenie bazy rekreacyjno-sportowej i instytucji kultury.

Wyrazem realizacji podstawowych zadań powiatu jest struktura organizacji i zarządzania - ryc. 2. Ukazuje ona jednostki zarządzające, wykonawcze, zespolone w powiecie, inspekcje i straże oraz jednostki Urzędu (obsługa organizacyjno - finansowa).

Analiza struktury organizacji i zarządzania powiatem Brzeskim pozwala na dokonanie następujących uogólnień:

- > Starosta powiatu charakteryzuje się wysoką rozpiętością kierowania tzn. ilością bezpośrednio podległych podmiotów, stanowisk pracy i jednostek organizacyjnych,
- y rozpiętość kierowania v-ce Starosty jest kilkakrotnie niższa w porównaniu z rozpiętością Starosty,

- > ze względu na realizację przez starostwo zadań ponadgminnych rozważyć można celowość powołania stanowiska ds. koordynacji usytuowanego przy Staroście,
- > treść pracy różnorodnych Komisji Rady Powiatu winna obejmować podstawowe kompetencje powiatu, pozwoli to na skuteczne oddziaływanie Rady na Zarząd,
- > wypracować model synchronizacji działań i współpracy pomiędzy Radami Gmin a Radą Powiatu a Sejmikiem Wojewódzkim, zwłaszcza w kontekście ubiegania się o fundusze pomocowe.

Reasumując można stwierdzić, że powiat (Starostwo) traktować można w zarządzaniu jako przedsiębiorstwo.

Przedsiębiorstwo jest to bowiem podmiot gospodarczy wyodrębniony pod względem ekonomicznym, organizacyjnym i prawnym. Posiada ono określone zasoby ludzi, majątku, terytorium i środków pieniężnych.

Te same cechy dotyczą także gminy i powiatu. Ponadto zarządzając przedsiębiorstwem i powiatem realizowane są podstawowe funkcje zarządzania takie jak:

- organizowanie,
- planowanie,
- koordynowanie,
- kontrolowanie,
- motywowanie (budżetowanie),
- ponoszenie odpowiedzialności za podjęte decyzje.

Podobieństwo dotyczy także sfery podejmowania decyzji i zarządzania operacyjnego a zatem przygotowania decyzji badania opinii odbiorców (mieszkańców) i oceny wyników poprzez sprawozdania, absolutorium.

Różnice natomiast występują w sferze usług dla ludności gdyż starostwo lub gmina jest monopolistą w zakresie usług dla ludności zaś firma działa w warunkach konkurencji.

Ponadto przedsiębiorstwo pobiera opłaty bezpośrednio od konkretnych odbiorców zaś w powiecie za obsługę jej mieszkańców płacą wszyscy mieszkańcy wspólnoty.

Powyższe funkcje zarządzania stawiają określone wymagania wobec Zarządu Powiatu i kreują menedżerskie podejście do procesów kierowania, zarządzania i sterowania powiatem.

3.1.9. Wybrane charakterystyki liczbowe powiatu

Przeprowadzono diagnoza stanu obecnego powiatu obejmowała:

- > środowisko geograficzno-przyrodnicze,
- > infrastrukturę społeczną,
- y działalność gospodarczą,
- > gospodarkę żywnościową,
- > infrastrukturę techniczną,
- > infrastrukturę turystyczną.

Dla w/w elementów analizy i oceny przedstawiono określone wskaźniki i mierniki charakteryzujące w miarę szczegółowo aktualny stan społeczno-gospodarczy rozwoju powiatu brzeskiego.

Niniejszy podrozdział jest syntezą tych rozważań i obejmuje:

- analizę porównawczą powiatu brzeskiego z powiatem bocheńskim i tarnowskim oraz z woj. małopolskim,
- charakterystyki udziału powiatu brzeskiego i bocheńskiego w wielkościach wojewódzkich,
- porównanie wybranych wskaźników dla gmin powiatu brzeskiego (tab.25).

Analiza porównawcza ukazuje powiat brzeski na tle powiatu bocheńskiego, tarnowskiego i województwa małopolskiego według danych GUS za rok 1998 . Prezentowane w tabeli 27 wielkości dotyczą wybranych wskaźników infrastruktury technicznej, społecznej, gospodarki żywnościowej i finansów dla których ustalono lokaty.

Ogółem w woj. małopolskim jest 19 powiatów i 3 miasta wydzielone na prawach powiatu - Kraków, Nowy Sącz, Tarnów, czyli razem 22 jednostki terytorialne.

W porównaniu do powiatu bocheńskiego powiat brzeski ma korzystniejsze lokaty w przypadku 15 wskaźników, zaś w odniesieniu do powiatu tarnowskiego 19 wskaźników na ogólną liczbę 32 wskaźników.

Szczególnie duże dysproporcje pomiędzy powiatem brzeskim a bocheńskim występują w zakresie:

- zgonów na 100 osób (Lp.5),
- zgonów niemowląt na 1000 urodzeń żywych (Lp.7),
- przyrostu naturalnego (LP.8),
- liczby absolwentów liceów ogólnokształcących na 100 absolwentów szkół zasadniczych zawodowych (Lp.15),
- łóżek w szpitalach ogólnych na 10 tys. osób (Lp. 17),
- liczby osób na 1 aptekę (Lp. 18),
- czytelników bibliotek publicznych na 100 osób (Lp. 19),
- seansów na 1 kino (Lp.20),
- wydatków budżetu gmin na 1 mieszkańca w zł (Lp.30),

Niekorzystne wskaźniki powiatu brzeskiego w porównaniu do powiatu tarnowskiego to:

- zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych (Lp. 7),
- liczba osób na 1 aptekę (Lp.18),
- liczba osób na 1 sklep (Lp.28).

W tabeli 26 przedstawiono udział powiatu brzeskiego i bocheńskiego w wielkościach wojewódzkich w 1998 roku.

Oba powiaty charakteryzują zbliżone wskaźniki procentowe. Wyjątek stanowią takie wskaźniki jak:

- bezrobotni zarejestrowani,
- uczniowie w szkolnictwie podstawowym, ogólnokształcącym, średnim technicznym i zawodowym oraz policealnym,
- ilość bibliotek publicznych i czytelnictwo.

Udział wyżej wymienionych wskaźników w wielkościach wojewódzkich jest korzystniejszy dla powiatu bocheńskiego.

Ważniejsze dane o gminach powiatu brzeskiego przedstawiono w tabeli 25. Największa obszarowo gmina Szczurowa jest ponad dwukrotnie większa od gminy Czchów, Gnojnik i Iwkowa.

Najwyższą liczbę ludności wśród gmin wiejskich ma gmina Dębno i tam też jest najwięcej ludności w wieku produkcyjnym.

Duże zróżnicowanie wykazują gminy w zakresie przyrostu naturalnego na 1000 osób; wysoki w gminie Iwkowa (10,9), bardzo niski w gminie Borzęcin i Szczurowa (0,4).

Ilość podmiotów gospodarczych w gminach wiejskich (sektor publiczny i prywatny) jest najwyższa w gminie Dębno. W przeliczeniu na 100 osób wskaźnik ilości prywatnych podmiotów gospodarczych w poszczególnych gminach wynosi:

- Brzesko - 5,8
- Borzęcin - 2,7
- Czchów - 4,5
- Dębno - 3,3
- Gnojnik - 3,1
- Iwkowa - 4,8
- Szczurowa - 3,1

Wskaźniki te wskazują, że rozwój przedsiębiorczości ma miejsce w gminie Iwkowa, Czchów a także w gminie miejsko-wiejskiej Brzesko.

Tabela 25. Ważniejsze dane o gminach powiatu brzeskiego

Lp.	Wyszczególnienie	BRZESKO	BORZĘCIN	CZCHÓW	D [^] BNO	GNOJNIK	IWKOWA	SZCZUROWA
I.	Powierzchnia, struktura terytorialna i ludność:							
1.	Powierzchnia w km ²	103	103	66	81	55	47	135
2.	Liczba miejscowości	19	13	13	13	7	8	29
	Ludność:							
	a) ogółem	35 465	8 488	8 982	13 650	7 046	5 538	10 082
	b) w tym mężczyźni	17 498	4 114	4 486	6 795	3 515	2 721	5 034
	c) ludność w wieku przedprodukcyjnym	10313	2416	2 866	4 307	2 090	1 688	2 651
	d) ludność w wieku produkcyjnym	20 963	4 722	4911	7 526	3 879	2 993	5 406
	e) ludność w wieku poprodukcyjnym							
11.	Ruch naturalny ludności:							
4.	Ilość zawartych małżeństw	197	64	48	81	49	46	47
5.	Urodzenia	442	103	131	167	98	99	120
6.	Zgony ogółem	285	100	67	99	63	40	116
7.	Przyrost naturalny na 100 osób	4,4	0,4	7,1	5,0	4,9	10,9	0,4
III.	Zasoby mieszkaniowe zamieszkane:							
8.	Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w m	17,9	18,4	17,6	19,3	17,7	16,5	20,1
9.	Liczba osób na :							
	a) mieszkanie	3,8	4,0	4,2	4,1	3,9	4,3	3,7
IV.	Dochody budżetowe w gminach wg rodzajów:							
10.	Dochody własne w tys. zł	9 009,5	1 069,0	2 781,7	1 652,4	1 117,3	542,2	2 555,1
11.	Udział w podatkach stanowiących dochód budżetu państwa w tys. zł	6 656,6	1 069,5	977,0	1 699,7	814,6	608,7	1 100,8
12.	Dotacje celowe - tys. zł	5 187,3	1 434,7	1 590,7	2 342,7	2 036,3	2 174,2	1 922,3
13.	Środki pozabudżetowe - tys. zł	1 830,5	143,5	289,9	73,4	179,1	456,9	1 541,8
14.	Subwencje ogólne - tys. zł	10 879,4	3 904,4	4 886,4	6 672,6	3 369,6	2 795,0	4 638,6
V.	Podmioty gospodarcze:							
15.	Sektor publiczny - ilość	53	12	15	23	14	10	19
16.	Sektor prywatny	2 071	232	403	451	220	266	^{* 1°} 0 1 J

Zródło: Obliczenia własne i Urząd Statystyczny w Krakowie; Województwo małopolskie w 1998 r.; Krak 5w,1999

Tabela 26. Porównawczy udział powiatu brzeskiego i bocheńskiego w wielkościach wojewódzkich w 1998 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Powiaty	
		BRZESKO	BOCHNIA
1.	Powierzchnia	3,9	4,2
2.	Ludność ogółem	2,8	3,0
	Ludność w wieku:		
	a) przedprodukcyjnym	3,1	3,4
	b) produkcyjnym	2,7	2,9
	c) produkcyjnym	2,7	2,9
4.	Pracujący w gospodarce narodowej	1,8	2,0
5.	Bezrobotni zarejestrowani	3,6	2,9
6.	Bezrobotni zarejestrowani - absolwenci	3,6	3,7
7.	Mieszkania w zasobach mieszkaniowych zamieszkałych	2,1	2,2
8.	Mieszkania oddane do użytku	2,5	2,8
9.	Uczniowie w szkolnictwie:		3,4
	a) podstawowym	3,1	
	b) ogólnokształcącym	1,2	2,5
	c) średnim technicznym i zawodowym	2,7	3,8
	d) policealnym	0,4	1,6
10.	Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	3,1	3,4
11.	Pracownicy medyczni:		
	a) lekarze	2,1	2,0
	b) pielęgniarki	2,4	1,8
12.	Łóżka w szpitalach ogólnych	3,0	1,4
13.	Biblioteki publiczne i filie	3,8	4,7
14.	Czytelnicy w bibliotekach publicznych	2,8	4,6
15.	Baza noclegowa turystyki:		
	a) obiekty	1,3	1,2
	b) miejsca	0,9	0,6
	c) korzystający z noclegów	0,5	0,5
16.	Użytki rolne	4,7	4,6
17.	Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych	4,9	4,6
18.	Drogi gminne i lokalne miejskie o twardej nawierzchni	3,4	3,2
19.	Liczba sklepów	2,5	2,8
20.	Podmioty gospodarki narodowej	1,8	2,3

Źródło: Obliczenia własne i Urząd Statystyczny w Krakowie; Województwo małopolskie w 1998 r.; Kraków, 1999

Tabela 27. Porównanie wybranych wskaźników powiatu brzeskiego z województwem i powiatem bocheńskim i tarnowskim - rok 1998

Lp.	Wyszczególnienie	Województwo Małopolskie	POWIATY					
			Brzesko	lokata	Bochnia	lokata	Tarnów	lokata
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Ludność na 1 km	212	151	12	154	11	134	14
2.	Kobiety na 100 mężczyzn	105	102	17	102	14	102	16
3.	Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produk.	69,4	77,1	7	76,9	8	79,7	4
4.	Małżeństwa na 100 osób	5,5	5,9	4	5,8	6	5,8	7
5.	Urodzenia żywe na 100 osób	11,3	12,9	7	12,6	8	13,6	4
6.	Zgony na 100 osób	9,0	8,6	13	10,0	0 _j	84	14
7.	Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	8,4	10,3	5	15,4	1	8,2	12
8.	Przyrost naturalny na 1000 osób	2,3	4,3	7	2,6	11	5,2	5
9.	Saldo migracji stałej na 1000 osób	0,4	0,6	9	0,3	11	0,9	7
10.	Pracujący w gospodarce narodowej na 100 osób	224,9	149,0	11	148,5	12	96,5	21
11.	Bezrobotni zarejestrowani na 1000 osób w wieku produkcyjnym	60,3	81,7	7	60,9	12	85,9	5
12.	Stopa bezrobocia zarejestrowanego w %	7,6	9,7	6	7,7	11	9,2 ⁸	8
13.	Mieszkania na 1000 osób w mieszkaniach	285	254,7	14	259,2	13	233,9	19
14.	Uczniowie w szkołach podst. na 1 pomieszczenie nauczania	21,2	20,9	11	21,6	9	19,2	17
15.	Liczba absolwentów liceów ogólnokształcących na 1000 absolwentów szkół zasadniczych zawodowych	83,7	23,9	22	68,2	11	43,0	19

1	2	3	4	5	6	7	8	9
16.	Liczba lekarzy na 10 tys. ludności	21,2	15,9	11	13,8	15	6,5	22
17.	Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. osób	53,1	57,4	9	24,0	17	5,9	21
18.	Liczba osób na 1 opiekę	4 641	5 578	12	6 965		7 157	2
19.	Czytelnicy bibliotek publicznych na 100 osób	191	195	9	287	1	150	18
20.	Seanse na 1 kino	611	158	18	475	8	56	19
21.	Miejsca noclegowe bazy turystycznej na 100 km ²	618,1	148,1	12	89,5	16	65,9	18
22.	Użytki rolne na 100 ha powierzchni ogółem	58,3	69,9	5	60,0	9	65,8	6
23.	Lasy na 100 ha powierzchni ogółem	29,0	18,0	14	27,2	10	20,9	12
24.	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska na 1 mieszk. w zł.	221,8	77,6	15	100,6	12	90,2	13
25.	Drogi gminne i lokalne miejskie o twardej pow. na 100 km' w km	81,0	69,8	14	62,0	15	99,7	9
26.	Placówki pocztowe i usług telekomunikacyjnych na 10 tys. osób	2,0	2,9	5	2,6	9	3,0	4
27.	Abonenci telefonii przewodowej na 1000 osób	213	226	4	213	5	147	14
28.	Liczba osób na 1 sklep	88	104	8	93	12	145	2
29.	Dochody budżetów gmin na 1 mieszkańca w zł	1 116	1 012	13	1 045	10	924	20
30.	Wydatki budżetów gmin na 1 mieszkańca w zł	1 158	1 046	14	1 154	6	938	21
31.	Liczba zakładów osób fizycznych na 1000 osób	56,7	38,2	16	45,3	13	28,7	21
32.	Liczba spółek z udziałem kapitału zagranicznego na 1000 zarejestrowanych podmiotów	8,0	3,9	10	4,2	9	2,5	18

Źródło: Obliczenia własne i Urząd Statystyczny w Krakowie; Województwo małopolskie w

1998 r.; Kraków, 1999

3.1.10. Wyniki ankietowania lokalnej społeczności

Istnieją różnorakie sposoby pozyskiwania opinii mieszkańców gminy, powiatu na interesujący Samorząd czy Urząd temat. W praktyce w celu opracowania strategii stosowane są tzw. „sesje strategiczne” z udziałem członków Rad, Zarządu, liderów życia gospodarczego i politycznego oraz biznesmenów. Zakres tych sesji dotyczy z reguły uzyskania odpowiedzi od uczestników sesji w zakresie następujących problemów:

- Najważniejszych spraw do załatwienia w gminach w perspektywie lat 2010,
- Ukazania szans i zagrożeń oraz słabych i mocnych stron powiatu w perspektywie kilku najbliższych lat,
- Dochodów i przedsiębiorczości.
- Innym powszechnie stosowanym sposobem poznania opinii i oczekiwań lokalnej społeczności są badania ankietowe (anonimowe).

W przypadku opracowania strategii powiatu brzeskiego zastosowano po części obie metody.

Jako „sesję strategiczną” potraktowano spotkanie samorządu gminnego i powiatowego oraz przedstawicieli życia gospodarczego i politycznego z Marszałkiem Wojewódzkiego Sejmiku Samorządowego - J. Nawarą. Podnoszone podczas spotkania problemy dotyczyły wielu obszarów funkcjonowania powiatu, takich jak: gospodarki, inwestycji, infrastruktury społecznej i technicznej, szans i zagrożeń dla powiatu.

Wyniki dyskusji podczas w/w spotkania wykorzystano do budowy kierunków i celów strategicznych oraz identyfikacji szans i zagrożeń oraz mocnych i słabych stron powiatu.

Celem badań ankietowych było poznanie opinii lokalnej społeczności na temat osiągniętych dochodów, przedsiębiorczości oraz najważniejszych spraw do załatwienia do roku 2010.

Zakres pytań ankiety przedstawiono w aneksie. Ankietowaniem objęto mieszkańców powiatu i radnych gmin. Ponadto przeprowadzono badania ankietowe wśród wójtów gmin powiatu brzeskiego by pozyskać ich opinie co do najważniejszych spraw jakie należy zrealizować w gminach w perspektywie roku 2010.

Strukturę respondentów według płci i wieku przedstawia tabela 28. Zestawienie ankietowanych mieszkańców w układzie wieku i płci w przekroju gmin powiatu przedstawia zaś tabela 29 i 30.

W powyższych tabelach kryterium podziału stanowią wiek i płeć respondentów z podziałem na radnych i pozostałych mieszkańców powiatu. Wybór pozostałych respondentów był losowo-warstwowym, czyli obejmował tę część społeczeństwa lokalnego która dostrzega potrzebę opracowania strategii i pragnie uczestniczyć w jej realizacji.

Ogółem ankietowaniem objęto 415 osób zamieszkałych na obszarach wiejskich powiatu brzeskiego w tym 101 respondentów to radni (24%) i 314 to pozostali mieszkańcy wspólnoty powiatowej czyli 76% ogółu badanej zbiorowości.

Analiza powyższych tabel pozwala na przedstawienie następujących uogólnień:

- > w badanej zbiorowości kobiety stanowią 43% ogółu badanych,
- > najmniejszą grupę stanowią osoby w wieku 30 - 50 lat (ponad 57% ogółu badanych),
- > struktura wieku radnych odbiega znacznie od struktury wiekowej pozostałych respondentów. Ilustruje to poniższe zestawienie.

	Radni		Pozostali	
	ilość	%	ilość	%
do 30 lat	10	10	98	31
30 - 50 lat	73	73	161	51
po w. 50 lat	18	17	55	18
Ogółem	101	100	314	100

W grupie radnych i pozostałych dominują osoby w wieku 30 - 50 lat ale w grupie pozostałych respondentów prawie trzykrotnie jest wyższy podział ankietowanych w wieku do 30 lat w porównaniu z grupą radnych.

Zestawienie ankietowanych według płci wykazuje znaczne zróżnicowanie dla poszczególnych gmin. W takich gminach jak Borzęcin, Gnojnik, Iwkowa i Szczurowa udział kobiet w grupie ankietowanych radnych jest dwu lub trzykrotnie niższy niż mężczyzn. Dysproporcje takie nie występują w grupie pozostałych mieszkańców.

Opinie mieszkańców gmin powiatu brzeskiego odnośnie osiąganych dochodów i najważniejszych spraw do załatwienia w gminie przedstawiono w tabelach 31 do 37.

Liczebność respondentów na terenie gmin powiatu kształtował się następująco:

Radni	Pozostali		
Borzęcin		13	57
Czchów		20	52
Dębno		22	52
Gnojnik		18	53
Iwkowa		17	48
Szczurowa		11	52
OGÓŁEM		101	314

Wyniki zawarte w tabelach 31 do 37 wskazują, że:

- > we wszystkich gminach powiatu respondenci pragną zwiększyć swoje dochody poprzez podjęcie dodatkowej pracy w miejscu zamieszkania przy czym wyższy odsetek radnych niż pozostałych deklaruje takie rozwiązanie,
- > większość radnych w porównaniu z pozostałymi respondentami pragnie zwiększyć swoje dochody rozpoczynając działalność gospodarczą co

oznacza, iż ta grupa charakteryzuje się wyższą przedsiębiorczością niż pozostali mieszkańcy powiatu,

- > około 19 - 26% respondentów godzi się z aktualną sytuacją dochodową przy czym odsetek ten jest wyższą w grupie pozostałych mieszkańców niż radnych.

Jako najważniejsze sprawy do załatwienia w gminach uznano:

Borzęcin - poprawę stanu dróg publicznych, utworzenie nowych stanowisk pracy, poprawę warunków w zakresie ochrony środowiska.

Czchów - utworzenie nowych stanowisk pracy, bezpieczeństwo mieszkańców poprawę estetyki gminy.

Dębno - utworzenie nowych stanowisk pracy, poprawę stanu dróg publicznych, poprawę warunków w zakresie ochrony środowiska.

Gnojnik - poprawę stanu dróg publicznych, poprawę warunków w zakresie ochrony środowiska, bezpieczeństwo mieszkańców.

Iwkowa - poprawę stanu dróg publicznych, poprawę estetyki gminy, utworzenie nowych stanowisk pracy.

Szczurowa - poprawę stanu dróg publicznych, utworzenie nowych stanowisk pracy, poprawę warunków w zakresie ochrony środowiska.

Powiat - poprawa stanu dróg publicznych, utworzenie nowych stanowisk pracy, poprawa warunków w zakresie ochrony środowiska.

Należy nadmienić, że syntetyczne wyniki dla powiatu (tabela ...) odnośnie najważniejszych spraw do załatwienia w gminie (powiecie) są zbieżne w ocenie radnych i pozostałych mieszkańców powiatu.

W wyniku badań ankietowych uzyskano także opinie wójtów co do najważniejszych problemów do rozwiązania w gminach powiatu brzeskiego do roku 2010.

Prezentowane w niniejszym rozdziale wyniki badań ankietowych wykorzystane będą w konstrukcji kierunków strategicznych jak i w analizie SWOT.

Tabela 28. Struktura ankietowanych według płci i wieku

Lp.	Wyszczególnienie	ilość	%
1.	Płeć:		
	Kobiety	179	43
	Mężczyźni	236	57
	Razem	415	100
2.	Wiek:		
	do 30 lat	108	25
	30 - 50 lat	234	57
	pow. 50 lat	73	18
	Razem	415	100

Tabela 29. Zestawienie ankietowanych mieszkańców według płci

Lp.	Wyszczególnienie	Radni				Pozostali			
		Mężczyźni		Kobiety		Mężczyźni		Kobiety	
		ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%
1.	Borzęcin	11	15	2	7	30	19	27	18
2.	Czchów	14	19	6	21	34	22	18	12
3.	Dębno	15	21	7	25	28	17	24	16
4.	Gnojnik	16	22	2	7	27	16	26	17
5.	Iwkowa	7	10	10	36	22	13	26	17
6.	Szczurowa	10	13	1	4	22	13	30	20
7.	Powiat	73	100	28	100	163	100	151	100

Tabela 30. Zestawienie ankietowanych mieszkańców według wieku

Lp.	Wyszczególnienie	Radni						Pozostali					
		do 30 lat		30-50 lat		pow.30 lat		do 30 lat		30-40 lat		pow. 50 lat	
		ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%	ilość	%
1.	Borzęcin	2	20	10	14	1	6	21	22	28	18	8	15
2.	Czchów	1	10	15	20	4	22	19	20	23	14	10	18
3.	Dębno	1	10	17	23	4	22	10	10	34	22	8	15
4.	Gnojnik	1	10	14	19	3	17	16	16	33	20	4	7
5.	Iwkowa	5	50	10	14	2	11	16	16	20	12	12	22
6.	Szczurowa	x	x	7	10	4	22	16	16	23	14	13	23
7.	Powiat	10	100	73	100	18	10	98	100	161	100	55	100

Tabela 31. Opinia mieszkańców gminy BORZĘCIN

Lp.	Wyszczególnienie	radni n=13		pozostali n=57	
		ilość odp.	%	ilość odp.	%
1.	Aby uzyskać godziwe dochody dla siebie i członków rodziny zamierzam w perspektywie:				
	a) poszukiwać pracy poza miejscem zamieszkania.	3	20	12	18
	b) podjąć dodatkową pracę w miejscu zamieszkania,	8	53	22	33
	c) założyć firmę (rozpocząć działalność gospodarczą),	3	20	14	21
	d) zmienić miejsce zamieszkania,	x	x	5	7
	e) pogodzić się z aktualną sytuacją dochodową.	1	7	14	21
	RAZEM	15	100	67	100
2.	Jako najważniejsze sprawy do załatwienia w gminie i powiecie uważam: (proszę podać maksymalnie 4 odpowiedzi)				
	a) poprawę estetyki gminy (wsi),	8	16	23	10
	b) budownictwo komunalne,	1	2	6	5
	c) bezpieczeństwo osobiste i członków rodziny,	10	19	29	13
	d) utworzenie nowych stanowisk pracy,	8	16	48	22
	e) poprawę funkcjonowania Urzędów,	2	4	9	4
	f) poprawę warunków w zakresie ochrony środowiska (kanalizacja, gospodarka odpadami itp.)	10	19	45	20
	g) zabezpieczenie przeciwpożarowe,	1	2	11	5
	h) poprawę stanu dróg publicznych.	11	22	50	23
	RAZEM	51	100	221	100

Źródło: Obliczenia własne na podstawie ankiety

Tabela 32. Opinia mieszkańców gminy CZCHÓW

Lp.	Wyszczególnienie	radni n=20		pozostali n=52	
		ilość odp.	%	ilość odp.	%
1.	Aby uzyskać godziwe dochody dla siebie i członków rodziny zamierzam w perspektywie:				
	a) poszukiwać pracy poza miejscem zamieszkania,	6	25	11	19
	b) podjąć dodatkową pracę w miejscu zamieszkania.	12	50	23	41
	c) założyć firmę (rozpocząć działalność gospodarczą),	2	8	8	14
	d) zmienić miejsce zamieszkania,	x	x	4	7
	e) pogodzić się z aktualną sytuacją dochodową.	4	17	11	19
	RAZEM	24	100	57	100
2.	Jako najważniejsze sprawy do załatwienia w gminie i powiecie uważam: (proszę podać maksymalnie 4 odpowiedzi)				
	a) poprawę estetyki gminy (wsi),	14	18	28	16
	b) budownictwo komunalne,	x	x	5	
	c) bezpieczeństwo osobiste i członków rodziny,	16	21	38	22
	d) utworzenie nowych stanowisk pracy,	19	24	47	27
	e) poprawę funkcjonowania Urzędów,	1	1	8	5
	f) poprawę warunków w zakresie ochrony środowiska (kanalizacja, gospodarka odpadami itp.)	13	17	21	12
	g) zabezpieczenie przeciwpożarowe,	1	1	2	1
	h) poprawę stanu dróg publicznych.	14	18	23	14
		RAZEM	78	100	172

Źródło: Obliczenia własne na podstawie ankiety

Tabela 33. Opinia mieszkańców gminy DĘBNO

Lp.	Wyszczególnienie	radni n=22		pozostali n=52	
		ilość odp.	%	ilość odp.	o/ /o
1.	Aby uzyskać godziwe dochody dla siebie i członków rodziny zamierzam w perspektywie:				
	a) poszukiwać pracy poza miejscem zamieszkania,	5	17	16	2
	b) podjąć dodatkową pracę w miejscu zamieszkania,	12	41	25	36
	c) założyć firmę (rozpocząć działalność gospodarczą),	4	14	7	10
	d) zmienić miejsce zamieszkania,	2	7	4	6
	e) pogodzić się z aktualną sytuacją dochodową.	6	21	18	26
	RAZEM	29	100	70	100
2.	Jako najważniejsze sprawy do załatwienia w gminie i powiecie uważam: (proszę podać maksymalnie 4 odpowiedzi)				
	a) poprawę estetyki gminy (wsi),	11	13	23	11
	b) budownictwo komunalne,	4	4	5	2
	c) bezpieczeństwo osobiste i członków rodziny,	14	16	30	15
	d) utworzenie nowych stanowisk pracy,	16	19	48	25
	e) poprawę funkcjonowania Urzędów,	7	8	10	5
	f) poprawę warunków w zakresie ochrony środowiska (kanalizacja, gospodarka odpadami itp.)	18	20	⁻⁵ 5	17
	g) zabezpieczenie przeciwpożarowe.	1	1	5	⁻⁵
	h) poprawę stanu dróg publicznych.	17	19	43	22
	RAZEM	88	100	195	100

Źródło: Obliczenia własne na podstawie ankiety

Tabela 34. Opinia mieszkańców gminy GNOJNIK

Lp.	Wyszczególnienie	radni n=18		pozostali n=53	
		ilość odp.	%	ilość odp.	%
1.	Aby uzyskać godziwe dochody dla siebie i członków rodziny zamierzam w perspektywie:				
	a) poszukiwać pracy poza miejscem zamieszkania,	5	18	13	17
	b) podjąć dodatkową pracę w miejscu zamieszkania,	12	43	29	39
	c) założyć firmę (rozpocząć działalność gospodarczą),	7	25	12	16
	d) zmienić miejsce zamieszkania,	x	x	5	7
	e) pogodzić się z aktualną sytuacją dochodową.	4	14	16	21
	RAZEM	28	100	75	100
2.	Jako najważniejsze sprawy do załatwienia w gminie i powiecie uważam: (proszę podać maksymalnie 4 odpowiedzi)				
	a) poprawę estetyki gminy (wsi),	6	9	22	12
	b) budownictwo komunalne,		4	4	2
	c) bezpieczeństwo osobiste i członków rodziny.	9	13	33	17
	d) utworzenie nowych stanowisk pracy,	16	24		17
	e) poprawę funkcjonowania Urzędów,	1	1	14	8
	f) poprawę warunków w zakresie ochrony środowiska (kanalizacja, gospodarka odpadami itp.)	15	23	39	20
	g) zabezpieczenie przeciwpożarowe,	2	3	4	2
	h) poprawę stanu dróg publicznych.	15	22	43	22
	RAZEM	67	100	192	100

Źródło: Obliczenia własne na podstawie ankiety

Tabela 35. Opinia mieszkańców gminy IWKOWA

Lp.	Wyszczególnienie	radni n=17		pozostali n=48	
		ilość odp.	%	ilość odp.	%
1.	Aby uzyskać godziwe dochody dla siebie i członków rodziny zamierzam w perspektywie:				
	a) poszukiwać pracy poza miejscem zamieszkania,	7	28	11	17
	b) podjąć dodatkową pracę w miejscu zamieszkania,	6	23	15	24
	c) założyć firmę (rozpocząć działalność gospodarczą),	5	19	15	24
	d) zmienić miejsce zamieszkania,	4	15	9	14
	e) pogodzić się z aktualną sytuacją dochodową.	4	15	13	21
	RAZEM	26	100	63	100
2.	Jako najważniejsze sprawy do załatwienia w gminie i powiecie uważam: (proszę podać maksymalnie 4 odpowiedzi)				
	a) poprawę estetyki gminy (wsi),	9	18	29	19
	b) budownictwo komunalne,	2	4	11	7
	c) bezpieczeństwo osobiste i członków rodziny,		6	20	13
	d) utworzenie nowych stanowisk pracy,	12	24	26	17
	e) poprawę funkcjonowania Urzędów,	2	4	11	7
	f) poprawę warunków w zakresie ochrony środowiska (kanalizacja, gospodarka odpadami itp.)	9	18	17	11
	g) zabezpieczenie przeciwpożarowe,	2	4	4	3
	h) poprawę stanu dróg publicznych.	11	22	36	23
	RAZEM	50	100	154	100

Źródło: Obliczenia własne na podstawie ankiety

Tabela 36. Opinia mieszkańców gminy SZCZUROWA

Lp.	Wyszczególnienie	radni n=11		pozostali n=52	
		ilość odp.	%	ilość odp.	%
1.	Aby uzyskać godziwe dochody dla siebie i członków rodziny zamierzam w perspektywie:				
	a) poszukiwać pracy poza miejscem zamieszkania,	2	13	14	21
	b) podjąć dodatkową pracę w miejscu zamieszkania,	6	40	22	31
	c) założyć firmę (rozpocząć działalność gospodarczą),	3	20	12	18
	d) zmienić miejsce zamieszkania,	x	x	6	9
	e) pogodzić się z aktualną sytuacją dochodową.	4	27	14	21
	RAZEM	15	100	68	100
2.	Jako najważniejsze sprawy do załatwienia w gminie i powiecie uważam: (proszę podać maksymalnie 4 odpowiedzi)				
	a) poprawę estetyki gminy (wsi),	10	21	15	7
	b) budownictwo komunalne,	3	6	5	2
	c) bezpieczeństwo osobiste i członków rodziny,	8	13	26	13
	d) utworzenie nowych stanowisk pracy,	10	21	48	24
	e) poprawę funkcjonowania Urzędów,	2	4	15	7
	f) poprawę warunków w zakresie ochrony środowiska (kanalizacja, gospodarka odpadami itp.)	6	13	37	18
	g) zabezpieczenie przeciwpożarowe,	x	x	5	2
	h) poprawę stanu dróg publicznych.	11	22	52	27
	RAZEM	50	100	203	100

źródło: Obliczenia własne na podstawie ankiety

Tabela 37. Opinia mieszkańców powiatu BRZESKO

Lp.	Wyszczególnienie	radni n=101		pozostali n=314	
		ilość odp.	%	ilość odp.	%
1.	Aby uzyskać godziwe dochody dla siebie i członków rodziny zamierzam w perspektywie:				
	a) poszukiwać pracy poza miejscem zamieszkania,	28	22	77	29
	b) podjąć dodatkową pracę w miejscu zamieszkania.	56	41	136	34
	c) założyć firmę (rozpocząć działalność gospodarczą),	24	18	68	17
	d) zmienić miejsce zamieszkania,	6	4	33	8
	e) pogodzić się z aktualną sytuacją dochodową.	23	17	86	22
	RAZEM	137	100	400	100
2.	Jako najważniejsze sprawy do załatwienia w gminie i powiecie uważam: (proszę podać maksymalnie 4 odpowiedzi)				
	a) poprawę estetyki gminy (wsi).	58	15	140	12
	b) budownictwo komunalne,	13	5	34	5
	c) bezpieczeństwo osobiste i członków rodziny,	60	16	176	15
	d) utworzenie nowych stanowisk pracy,	81	21	250	22
	e) poprawę funkcjonowania Urzędów.	15	4	67	6
	f) poprawę warunków w zakresie ochrony środowiska (kanalizacja, gospodarka odpadami itp.)	71	18	192	17
	g) zabezpieczenie przeciwpożarowe,	7	2	31	5
	h) poprawę stanu dróg publicznych.	79	21	247	22
	RAZEM	384	100	1137	100

Źródło: Obliczenia własne na podstawie ankiety

3.1.11. Wnioski wynikające z analizy stanu obecnego

Dokonana analiza stanu obecnego powiatu w zakresie:

- struktury terytorialnej powiatu,
- charakterystyki stosunków demograficznych,
- działalności gospodarczej,
- rolnictwa,
- infrastruktury technicznej, społecznej,
- organizacji i zarządzania powiatem oraz ocena wyników ankietowania lokalnej społeczności powiatu daje możliwości prezentacji (w ujęciu syntetycznym) następujących wniosków:

STOSUNKI SPOŁECZNE

1. Stopa bezrobocia wynosi około 10% i należy ją ocenić jako wyższe niż średnio w woj. małopolskim. Ponad 80% bezrobotnych jest na obszarach wiejskich.
2. W strukturze wiekowej ludności dominują osoby do 30 lat - 48%, a zatem ludność powiatu ocenić można jako względnie młodą. Odsetek ludności w wieku do 40 lat stanowi ponad 74% ogółu mieszkańców.
3. Pozytywnym zjawiskiem jest niski odsetek ludności z niepełnym i podstawowym wykształceniem. Ludność z wykształceniem zasadniczym, średnim i wyższym stanowi około 60% ogółu ludności.
4. Powiat charakteryzuje się wysokim udziałem młodzieży kończącej naukę w szkole zawodowej, liceum i technikum.
5. Korzystne są wskaźniki charakteryzujące opiekę zdrowotną: ilość lekarzy stomatologów i pielęgniarek na 10 tys. ludności. Względnie dobrze rozwinięta jest sieć placówek zdrowotnych.
6. Niepokojącym zjawiskiem jest wzrost poziomu bezrobocia pomiędzy miesiącem czerwcem 1998 a czerwcem 1999 roku - największy jest on w

gminie Brzesko i mieście Brzesko. Wg stanu na 31.08.1999 aż 81,2% liczby bezrobotnych zamieszkuje na obszarach wiejskich.

7. W grupie bezrobotnych absolwentów szkół zawodowych, średnich i wyższych najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem średnim i zasadniczym zawodowym - łącznie ponad 90% ogółu absolwentów. Są to ludzie młodzi w wieku do 14 lat i stanowią oni jedną z głównych grup ryzyka lokalnego rynku pracy.
8. Korzystnym jest podejmowanie wielu różnorodnych aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu takich jak: poradnictwo zawodowe, prace interwencyjne, szkolenia i przekwalifikowania osób bezrobotnych, aktywizacja zawodowa absolwentów itp.
9. Nieduży odsetek mieszkańców powiatu korzysta z bazy klubów sportowych -jedynie 2% ludności. Pozytywne jest to, że 73% osób ćwiczących w klubach to młodzież.

I O.Stan bazy sportowej w porównaniu do średniej krajowej ocenić należy jako niewystarczający. Powiat wypada korzystnie pod względem ilości boisk do piłki nożnej. Brakuje natomiast w powiecie pływalni, hali sportowej, lodowiska a szczególnie sal gimnastycznych dla dzieci i młodzieży.

II .Z bibliotek publicznych korzysta około 20% mieszkańców powiatu.

Korzystną tendencją jest wzrost ilości wypożyczanych woluminów oraz względnie wysoki udział czytelników do lat 15 - 41,8% ogółu czytelników.

12.Analiza liczby urodzin w powiecie na przestrzeni 15 lat (1984 - 1998) wykazuje na spadek liczby urodzeń dzieci z 1660 w roku 1984 do 1190 w roku 1998.

13.Powiat brzeski charakteryzuje się odmienną niż w kraju strukturą szkół zawodowych i średnich. Przeważają średnie szkoły zawodowe - 50% ogółu szkół podczas gdy średnia krajowa wynosi 38%. Struktura ta powoduje, że nie ma związku między strukturą szkół a rynkiem pracy gdyż duży odsetek absolwentów szkół zawodowych nie znajduje zatrudnienia.

14. Większość placówek oświatowych wymaga remontu i modernizacji. Celowe wydaje się rozpoczęcie procesu inwestycyjnego dla Zespołu Szkół Ekonomicznych.

ROLNICTWO

1. Na terenie powiatu przeważają gospodarstwa rolne obszarowo małe. Przeciętna powierzchnia gospodarstwa to 3,13 ha UR przy rozpiętości 2,08 ha w gminie Dębno do 4,5 ha UR w gminie Szczurowa.
2. Powiat posiada przeciętną jakość gleb - dominuje IV klasa w bonitacyjna. W korelacji z jakością gleb kształtują się plony podstawowych ziemiopłodów.
3. W obrocie rolnym dominuje sprzedaż bezpośrednia - brak jest integracji producentów z przemysłem rolno-spożywczym.
4. Nie wykształciły się wśród rolników prorynkowe zachowania czego wyrazem jest bardzo nieliczna ilość grup producenckich i marketingowych w powiecie.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1. Jako dobry ocenić można wskaźnik zagęszczenia dróg utwardzonych. Niestety odsetek dróg utwardzonych wymagających naprawy jest także wysoki i wynosi 40-60% ogółu dróg..
2. Niski jest udział sieci wodociągowej w systemie zaopatrzenia ludności w wodę przy dużej rozpiętości pomiędzy gminami - nikły udział w gminie Borzęcin, wysoki w gminie Brzesko.
3. Na dobrym poziomie kształtuje się wyposażenie powiatu w gaz sieciowy przy dużych rozpiętościach pomiędzy gminami.
4. Bardzo korzystnie wygląda sytuacja w zakresie liczby abonentów w przeliczeniu na 1 tys. ludności.
5. Niski jest odsetek gospodarstw domowych na obszarach wiejskich objętych kanalizacją-jedynie 3,2% domostw.

6. Niewystarczające jest wyposażenie w oczyszczalnie - obsługują one około 15% ludności powiatu.

GOSPODARKA I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

1. Na terenie powiatów działa 3650 podmiotów gospodarczych czyli 40 podmiotów na 100 mieszkańców powiatu. Jest to wskaźnik znacznie wyższy od średniej krajowej. Dominują sektor prywatny w branży handlu i usług. Ogólnie można stwierdzić, że w powiecie dominuje mała i średnia przedsiębiorczość — firmy zatrudniające do 5 osób.

OPINIE MIESZKAŃCÓW POWIATU

1. Poszukiwać pracy poza miejscem zamieszkania zamierza około 25% mieszkańców zaś podjąć dodatkową pracę w miejscu zamieszkania około 40%.
2. Rozpoczęcie działalności gospodarczej (założenie firmy) deklaruje około 18% badanych.
3. Jako najważniejsze sprawy do załatwienia w powiecie respondenci uważają:
 - utworzenie nowych stanowisk pracy,
 - poprawę stanu dróg,
 - poprawę warunków w zakresie ochrony środowiska (kanalizacja, gospodarka odpadami),
 - bezpieczeństwo osobiste i członków rodziny.

4. ZAŁOŻENIA ROZWOJU POWIATU

Podstawowe obszary funkcjonowania powiatu brzeskiego wynikają z ustawowych zadań powiatu i samorządu. Są to obszary realnie występujących jak i potencjalnych problemów rozwoju powiatu a także i istniejących możliwości które w perspektywie realizowane będą przez Zarząd jak i Samorząd powiatowy.

Przyjęto następujące obszary strategiczne rozwoju powiatu:

- > obszar dotyczący produkcji rolnej,
- > obszar infrastruktury technicznej,
- y obszar infrastruktury społecznej,
- > obszar działalności gospodarczej (przedsiębiorczości na obszarach wiejskich),
- > obszar środowiska naturalnego.

4.1. Identyfikacja mocnych i słabych stron powiatu

A. MOCNE STRONY POWIATU

1. Obszar dotyczący produkcji rolnej;

- dobre warunki glebowe do produkcji wielostronnej i specjalistycznej,
- sprzyjające warunki do produkcji zdrowej żywności,
- wysokie wyposażenie gospodarstw w techniczne środki do produkcji rolnej,
- duża wiedza fachowa producentów rolnych w zakresie produkcji zbóż, ziemniaków, warzyw,
- duże zasoby siły roboczej w gospodarstwach.

2. Obszar infrastruktury technicznej

- wysokie wskaźniki wyposażenia powiatu w telefony,

- przeciętne wyposażenie domostw w sieć wodociagową,
- wysoki wskaźnik gazyfikacji sieciowej,
- przeciętne wyposażenie powiatu w drogi lokalne i miejskie o twardej nawierzchni,
- względnie duże zasoby mieszkaniowe na obszarach wiejskich.

3. Obszar infrastruktury społecznej

- znacznie wyższy od wojewódzkiego przyrost naturalny ludności,
- dobra baza lokalowa służby zdrowia,
- powiat jest obszarem o małej przestępczości,
- odpowiednie działania w aktywizacji bezrobotnych w powiecie,
- wysoki odsetek młodzieży kształcącej się.

4. Obszar działalności gospodarczej

- dominacja firm osób fizycznych (prywatnych),
- korzystne położenie komunikacyjne (blisko miasta Tarnów, Bochnia, Kraków),
- korzystne warunki do rozpoczęcia działalności gospodarczej w postaci wolnej siły roboczej,
- istnieją potencjalne możliwości do rozwoju turystyki i agroturystyki.

5. Obszar środowiska naturalnego

- możliwości zalesienia terenów,
- opracowany i wdrażany program ochrony środowiska,
- dobre warunki krajobrazowe powiatu, zwłaszcza w południowej części powiatu,
- minimalny stopień skażenia środowiska naturalnego na obszarach wiejskich.

B. SŁABE STRONY POWIATU

1. Obszar dotyczący produkcji rolnej

- mały obszar gospodarstw rolnych,
- nieduży stopień zorganizowania rolników w grupy producenckie,
- trudności ze zbytem produktów rolnych,
- brak lokalnego przetwórstwa spożywczego,
- nastawienie gospodarstw na samozaopatrzenie,
- niechęć rolników do inwestowania w produkcję rolniczą,
- nikła znajomość przez rolników problemów gospodarki rynkowej.

2. Obszar infrastruktury technicznej

- niski wskaźnik zagęszczenia dróg utwardzonych,
- zły stan dróg publicznych,
- zagrożenie powodziowe na terenie powiatu,
- brak składowisk odpadów stałych i ciekłych,
- mała dostępność domostw do sieci kanalizacyjnej.

3. Obszar infrastruktury społecznej

- wysoki stopień rzeczywistego bezrobocia na obszarach wiejskich,
- nikły stopień korzystania przez ludność z bibliotek publicznych i kin,
- niekorzystna struktura szkolnictwa średniego (mały udział młodzieży uczącej się w liceach ogólnokształcących),
- niekorzystny wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym w relacji do osób w wieku produkcyjnym,
- nikła ilość obiektów sportowo-rekreacyjnych,
- niski poziom wykształcenia rolników,
- niewystarczające nakłady na opiekę społeczną,

- niskie dochody ludności.

4. Obszar działalności gospodarczej

- brak instrumentów zainteresowania inwestorów realizacją inwestycji na obszarze powiatu,
- trudności ze zbytem produktów na rynku lokalnym,
- niestabilna sytuacja finansowa firm państwowych i prywatnych,
- mała liczba podmiotów gospodarczych w porównaniu do ościennych powiatów i województw.

5. Obszar środowiska naturalnego

- niskie nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu,
- występująca erozja gleb na skutek zmian w użytkowaniu ziem i cięcia lasów,
- obniżenie jakości wód powierzchniowych na skutek braku sieci kanalizacji i stosowania pestycydów.

4.2. Identyfikacja szans i zagrożeń dla powiatu (czynników zewnętrznych)

A. SZANSE DLA POWIATU

1. Obszar dotyczący produkcji rolniczej

- powołanie Małopolskiej Giełdy Rolno-Towarowej,
- wdrożenie programu Rozwoju obszarów wiejskich poprzez realizację Małopolskiego Programu Rozwoju Wsi i Rolnictwa,
- opracowanie podstaw prawnych programów kredytowych i ulg podatkowych w okresie restrukturyzacji rolnictwa,

- wypracowanie technik promocji zdrowej żywności na rynki lokalne i dla potrzeb eksportu,
- realizacja przez ODR i Izby Rolnicze programów tworzenia grup producenckich,
- wykorzystanie ustawy o standaryzacji i jakości produkcji do produkcji zdrowej żywności.

2. Obszar infrastruktury technicznej

- wspólne przedsięwzięcia ponad gminne w budowie zakładu utylizacji odpadów oraz oczyszczalni ścieków i kanalizacji,
- pozyskanie środków na zamierzenia inwestycyjne,
- uzyskanie środków na budowę mostu na Wiśle i Dunajcu,
- pozyskanie funduszy na poprawę stanu dróg publicznych,

3. Obszar infrastruktury społecznej

- wykorzystanie istniejących środków i prawnych uwarunkowań do zmiany struktury szkół średnich,
- uzyskanie dodatkowych środków na szkolenie bezrobotnych,
- dalsza aktywizacja działań nad ograniczeniem bezrobocia.

4. Obszar działalności gospodarczej

- wykorzystanie istniejących elementów polityki państwa w zakresie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości,
- składanie wniosków o uzyskanie funduszy pomocowych z UE w zakresie rozwoju obszarów wiejskich,
- uruchomienie środków z Małopolskiego Programu Rozwoju Wsi i Rolnictwa,
- powstanie Małopolskiej Giełdy Towarowej.

5. Obszar środowiska naturalnego

- wdrożenie Programu Ochrony Środowiska opracowanego dla byłego województwa tarnowskiego,
- przystąpienie do Stowarzyszenia Powiatów i Gmin leżących na terenie zlewni rzeki Dunajec w celu uzyskania funduszy na budowę oczyszczalni, kanalizacji i ochronę wód powierzchniowych.

B. ZAGROŻENIA DLA POWIATU

1. Obszar dotyczący produkcji rolnej

- nikłe fundusze pomocowe z UE,
- mała akceptacja dla programów restrukturyzacji rolnictwa wśród producentów rolnych,
- brak koncepcji przeciwdziałania spadkowi dochodów z gospodarstw rolnych,
- nie rozwiązane problemy w zakresie kredytowania rolnictwa oraz polityki podatkowej (VAT i podatek dochodowy),
- brak rządowych programów wspierania eksportu środków żywności.

2. Obszar infrastruktury technicznej

- słaba kondycja finansowa gmin w zakresie finansowania inwestycji,
- brak porozumienia gmin w kwestii wspólnych zamierzeń inwestycyjnych,
- nikłe fundusze centralne na przeciwdziałanie zagrożeniu powodziowemu.

3. Obszar infrastruktury społecznej

- trudności organizacyjne i finansowe z wdrażaniem reform: edukacji, opieki zdrowotnej, ubezpieczeń społecznych,
- obiektywne trudności w tworzeniu nowych stanowisk pracy dla bezrobotnych,

- brak koncepcji przeciwdziałania spadkowi dochodów wśród ludności obszarów wiejskich.

4. Obszar działalności gospodarczej

- niestabilna w perspektywie polityka podatkowa i kredytowa wobec podmiotów gospodarczych,
- rozwój dużych organizacji handlowych i ich preferowanie,
- powolne prace nad utworzeniem Małopolskiej Giełdy Towarowej.

5. Obszar środowiska naturalnego

- coraz niższe środki centralne na edukację ekologiczną ludności,
- liberalne przepisy dotyczące egzekwowania od osób fizycznych i prawnych norm przestrzegania ochrony środowiska,
- mała dostępność środków wojewódzkich i z UE na finansowanie inwestycji w zakresie ochrony środowiska.

4.3. MISJA I WIZJA POWIATU BRZESKIEGO

a) Misja

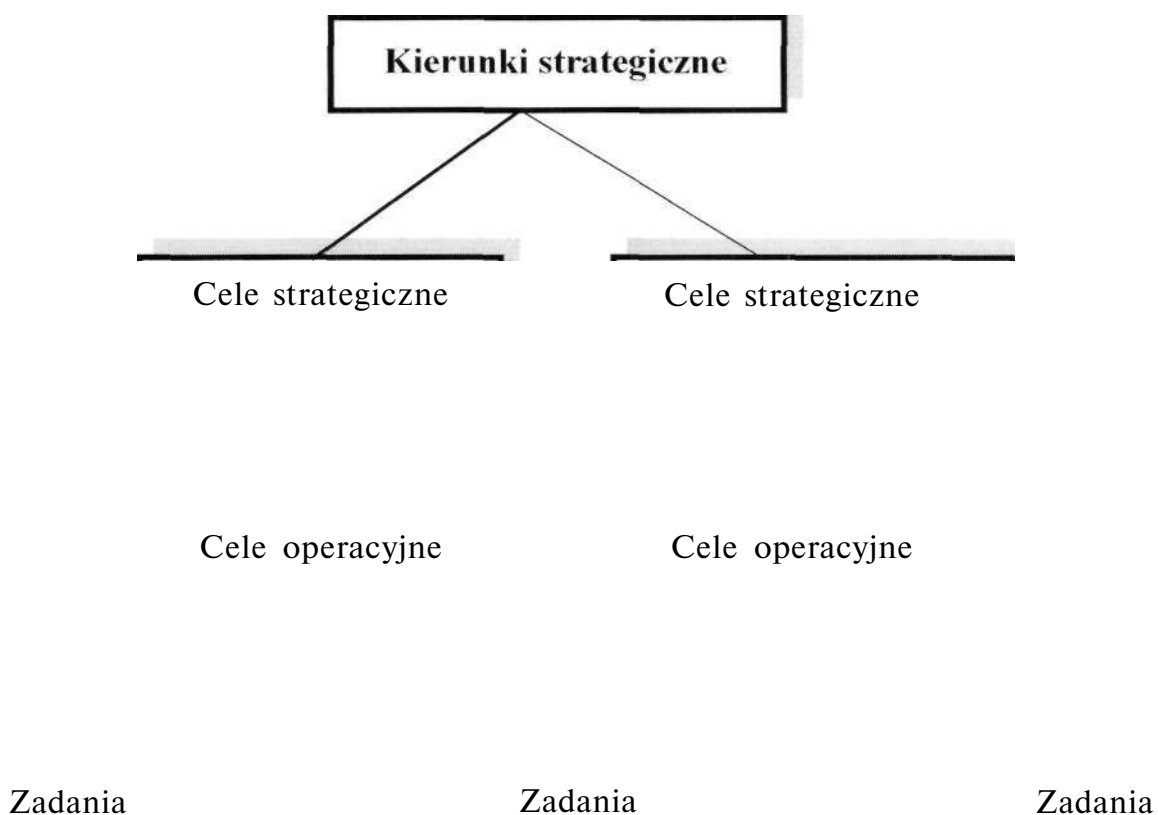
Efektywne i skuteczne gospodarowanie zasobami powiatu gwarancją godnego i dostatniego życia mieszkańców powiatu.

b) Wizja

Istnienie trzyszczeblowego ustroju samorządowego wymaga od liderów społeczności powiatu akceptowania tegoż ustroju i realizowania powszechnie uznanych reform. Mimo chwilowych trudności z finansowaniem inwestycji na terenie powiatu, samorzady i zarządy powiatowe winny wykazać, iż możliwe jest realizowanie procesów rozwojowych dzięki pasji ludzi, ich zaangażowania a także odpowiedzialności wobec przyszłych pokoleń za to co robimy dziś dla nich.

5. KIERUNKI I CELE ROZWOJU POWIATU

Zależność pomiędzy kierunkami strategicznymi a celami strategicznymi, celami operacyjnymi i zadaniami realizowanymi w ramach celów operacyjnych przedstawiono na ryc.3.

ryc.3. Elementy kierunków strategicznych

5.1. Kierunki strategiczne powiatu

1. Koordynować prace nad infrastrukturą techniczną powiatu by osiągnąć jej poziom zbliżony do wymogów europejskich.
2. Stymulować zrównoważony rozwój działalności gospodarczych i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.
3. Spełniać funkcję koordynatora w zakresie przeciwdziałania procesom degradacji środowiska naturalnego.
4. Planować i koordynować procesy dostosowawcze rolnictwa do warunków UE, procesy restrukturyzacyjne oraz działania zmierzające do poprawy opłacalności produkcji w rolnictwie.
5. Inspirować i koordynować procesy inwestycyjne i modernizacyjne w dziedzinie oświaty, sportu i rekreacji.
6. Doskonalić system organizacji i zarządzania powiatem.
7. Stymulować procesy integrujące gminy, wsie sołeckie i organy samorządowe.

W oparciu o powyższe kierunki strategiczne ustalono następujące cele strategiczne:

- strategiczne cele gospodarcze,
- strategiczne cele społeczne,
- strategiczne cele inwestycyjne.

5.2. Najważniejsze problemy do rozwiązania przez gminy powiatu brzeskiego do roku 2010 (według opinii wójtów)

A. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- Budowa oczyszczalni ścieków i sieci kanalizacyjnej
- Rozbudowa sieci wodociągowej i stacji uzdatniania wody
- Rozwiązanie problemu zaopatrzenia gmin w wodę poprzez budowę wodociągu komunalnego
- Budowa i modernizacja dróg gminnych
- Poprawa stanu dróg powiatowych
- Budowa mostu na rzece Wiśle w miejscowości Górka - Koszyce
- Poprawa bezpieczeństwa przeciwpożarowego
- Budowa zalewu rekreacyjnego nad rzeką Niedźwiedź dla celów turystyki
- Poprawa zabezpieczenia przeciwpowodziowego poprzez budowę zbiorników retencyjnych w Gosprzydowej i Uszwi
- Budowa mostu na rzece Dunajec łączącego miejscowości Piaski Drużków - Czchów i Wytryszczkę— Tropie
- Wydanie broszury o możliwościach inwestowania na terenie powiatu dla inwestorów zewnętrznych.

B. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

- Modernizacja wyposażenia szkół oraz dokończenie zadań inwestycyjnych w zakresie oświaty (budowa sal gimnastycznych, przedszkoli)
- Przystosowanie niektórych obiektów na domy opieki społecznej
- Rozwój sportu i rekreacji (budowa nowych obiektów)
- Tworzenie nowych miejsc pracy
- Ograniczanie bezrobocia
- Poprawa bezpieczeństwa publicznego

- Renowacja istniejących na terenie powiatu zabytków.

C. POTENCJAŁ GOSPODARCZY I PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

- Rozwój turystyki (baza hotelarska - gastronomiczna)
- Przygotowanie tras turystycznych pieszych i rowerowych (wytyczenie tras w powiecie)
- Rozwój usług i małej przedsiębiorczości
- Budowa wyciągu narciarskiego na terenie gminy Czchów.

D. ŚRODOWISKO NATURALNE

- Budowa wysypiska śmieci, zakładu utylizacji (Związek Komunalny Gmin)
- Wdrożenie selektywnej zbiórki odpadów
- Rekultywacja i odmulenie Jeziora Czchowskiego.

E. OBSZAR PRODUKCJI ROLNEJ

- Budowa zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego , (pozyskanie inwestora),
- Rozwój agroturystyki z wykorzystaniem zdrowej żywności gospodarstw ekologicznych
- Stworzenie warunków do poprawy opłacalności produkcji rolnej.

5.3. Cele strategiczne

W podrozdziale tym przedstawiono cele strategiczne i wynikające z nich cele operacyjne, w ramach celów operacyjnych prezentowane będą w podrozdziale 5.4. zadania operacyjne. Zadania są najbardziej szczegółową konkretyzacją kierunków i celów operacyjnych.

5.3.1. Strategiczne cele operacyjne

Strategiczne cele gospodarcze obejmują obszary:

- produkcji rolnej,
- działalności gospodarczej.

1. Stworzyć dogodne warunki dla inwestorów zainteresowanych budową nowych stanowisk pracy na obszarach wiejskich.

Cel operacyjny 1. Posiadać tereny komunalne pod inwestycje.

Cel operacyjny 2. Dysponować wiarygodną bazą danych o terenach pod inwestycje.

2. Wykorzystać korzystne połączenia komunikacyjne miasta i gmin do tworzenia nowych rynków zbytu.

3. Wykorzystać korzystne położenie dużych aglomeracji miejskich (Kraków, Tarnów, Nowy Sącz) do zbywania produktów rolnych.

Cel operacyjny 1. Dysponować na terenie powiatu filią giełdy rolnej (Małopolskiej) oraz rynkiem hurtowym.

Cel operacyjny 2. Wdrażać program restrukturyzacji rolnictwa.

Cel operacyjny 3. Utworzyć organizacje producentów rolnych.

4. Zwiększyć dochody producentów rolnych.

Cel operacyjny 1. Wprowadzać standaryzację produktów rolnych w obrocie rynkowym.

Cel operacyjny 2. Propagować zdrową żywność.

Cel operacyjny 3. Rozwijać gospodarstwa agroturystyczne.

Cel operacyjny 4. Popierać rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich.

5. Wykorzystać potencjalne walory krajobrazowe części powiatu do rozwoju szeroko rozumianej turystyki.

5.3.2. Strategiczne cele społeczne

1. Zmniejszenie bezrobocia na obszarach wiejskich.

Cel operacyjny 1. Utrzymać bezrobocie na poziomie wojewódzkim.

Cel operacyjny 1. Organizować szkolenia specjalistyczne i kursy zawodowe dla bezrobotnej ludności.

Cel operacyjny 1. Stymulować i wspierać lokalny rynek gospodarczy poprzez rozpoznanie lokalnego rynku pracy.

2. Uzyskać możliwie wysoki wskaźnik średniego wykształcenia wśród młodzieży.

Cel operacyjny 1. Zmienić struktury szkolnictwa średniego zawodowego na korzyść ogólnokształcącego.

Cel operacyjny 2. Opracować lokalny program reformy edukacji i oświaty.

Cel operacyjny 2. Przeprowadzić remonty i modernizację obiektów szkolnych.

3. Skonsolidować lokalną społeczność i organy rad samorządowych wokół strategii rozwoju powiatu.

Cel operacyjny 1. Utrwalić pozytywny wizerunek powiatu.

4. Utrwalać poczucie bezpieczeństwa wśród ludności a zwłaszcza w odniesieniu do dzieci i młodzieży.
5. Spowodować wzrost zainteresowania społeczeństwa czytelnictwem i szeroko rozumianą kulturą.

Cel operacyjny: Przeciwdziałać patologiom wśród młodzieży

5.3.3. Strategiczne cele inwestycyjne

1. Spowodować by drogi powiatu spełniały krajowe normy.

Cel operacyjny 1. Modernizować i remontować drogi gminne.

2. Posiadać nowoczesną oczyszczalnię ścieków oraz kanalizację fekałną.

3. Budowa nowoczesnego zakładu utylizacji odpadów stałych.

4. Dokończenie budowy wodociągów i kanalizacji na obszarach wiejskich.

5. Posiadać infrastrukturę rekreacyjno-sportową.

6. Budowa kładki nad mostu na Wiśle i Dunajcu.

7. Modernizacja i budowa urządzeń przeciwpowodziowych.

8. Racjonalizacja gospodarki wodnej.

Cel operacyjny 1. Oszczędnie gospodarować wodą.

Cel operacyjny 2. Ograniczenie ilości zanieczyszczeń komunalnych i socjalno - bytowych.

9. Rozwiązanie problemu gospodarki odpadami.

Cel operacyjny 1. Zagospodarowanie odpadów z działalności gospodarczej.

Cel operacyjny 2. Segregacja odpadów.

Cel operacyjny 3. Unieszkodliwienie odpadów.

Cel operacyjny 4. Przeprowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa.

10. Realizacja programu ochrony przyrody i krajobrazu.

Cel operacyjny 1. Ochrona gleb.

Cel operacyjny 2. Ochrona cennych siedlisk i obszarów leśnych.

11. Ochrona mieszkańców przed hałasem komunikacyjnym.

Cel operacyjny 1. Budowa ekranów izolacyjnych.

Cel operacyjny 2. Założenie pasów zieleni izolacyjnej.

5.4. Wiązki celów wynikające z ustalonych kierunków strategicznych dla miasta i gminy

Ukazane kierunki i cele strategiczne oraz wynikające z nich cele operacyjne stanowiły punkt wyjścia do określenia zadań czyli etapowych mierników realizacji strategii w ramach rocznych działań i planów operacyjnych.

Prezentowane tzw. wiązki celów uwzględniają wysoki stopień uszczegółowienia kierunków strategicznych precyzując:

- termin realizacji zadania,
- kto odpowiada za wykonanie zadania,
- partnerów (beneficjentów) oraz kooperantów i jednostki koordynujące,
- instrumenty finansowania zadania (źródła),
- koszt zadania jaki należy uwzględnić w planie operacyjnym.

Zestawione w tym rozdziale tabele mają przykładowy charakter. Dla niektórych bowiem celów operacyjnych nie precyzowano szczególnych zadań pozostawiając inicjatywę w tym względzie odpowiednim komisjom.

Jest to działanie zamierzone mające na celu motywowanie zespołów ludzkich do rozpoczęcia i kontynuowania prac nad realizacją strategii - jej promocją wśród mieszkańców powiatu a zwłaszcza ludności na obszarach wiejskich.

Tabela 38

<i>Kierunek strategiczny:</i>					
1. Koordynować prace nad infrastrukturą techniczną powiatu by osiągnąć jej poziom zbliżony do wymogów europejskich					
<i>cel strategiczny:</i>					
1. Spowodować by drogi powiatu spełniały krajowe normy					
<i>cel operacyjny:</i>					
1. Modernizować i remontowe drogi gminne					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjenci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Remonty dróg utwardzonych					
2. Naprawy dróg gminnych					
3. Dokonać inwentaryzacji stanu dróg lokalnych					

Tabela 39

<i>cel strategiczny:</i>					
2. Posiadać nowoczesną oczyszczalnię ścieków oraz kanalizację fekalną					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Opracować plan techniczny i technologiczny					
2. Uregulować stany prawne i dokonać wykupu gruntów					
3. Stworzyć program akceptacji inwestycji przez lokalną społeczność					
4. Poszukać źródeł finansowania inwestycji					
5. Opracować niezbędne wnioski by uzyskać środki pomocowe					

Tabela 40

<i>ceł strategiczny:</i>					
3. Budowa nowoczesnego zakładu utylizacji odpadów stałych					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Koordynować prace projektowe z UMiG Brzesko					
2. Realizować tytuł inwestycyjny poprzez Komunalny Związek Gmin					

Tabela 41

<i>cel strategiczny:</i>					
4. Dokończenie budowy wodociągów i kanalizacji na obszarach wiejskich					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym

Tabela 42

<i>cel strategiczny:</i>					
5. Posiadać infrastrukturę rekreacyjno-sportową					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Rozpocząć budowę i modernizację sal gimnastycznych dla dzieci i młodzieży					

Tabela 43

*cel strategiczny:***6. Budowa mostu na rzekach Wiśle i Dunajec**

Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Most na rzece Wiśle Koszyce-Górki ^{x/}					
2. Most na rzece Dunajec ^{xx/}					

x/ ujęty w wojewódzkim planie inwestycyjnym

xx/ ujęty w propozycjach zgłoszonych przez wójtów gmin (podrozdział 5.2)

Tabela 44

<i>Kierunek strategiczny:</i> 2. Stymulować zrównoważony rozwój działalności gospodarczych i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich					
<i>cel strategiczny:</i> 1. Stworzyć dogodne warunki dla inwestorów zainteresowanych budową nowych stanowisk pracy na obszarach wiejskich					
<i>cel operacyjny:</i> 1. Posiadać tereny komunalne pod inwestycje 2. Dysponować wiarygodną bazą o terenach pod inwestycje					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
2. Uregulować stany prawne gruntów					
3. Sporządzić plan przestrzennego zagospodarowania terenów inwestycyjnych					
4. Wykonać spis terenów komunalnych i możliwych do wykupu					
5. Stworzyć bazę danych o terenach pod inwestycje					
6. Opracować program promocji i pośrednictwa inwestycyjnego					
7. Opracować skalę zachęt podatkowych (ulg) dla inwestorów					

Tabela 45

<i>cel strategiczny:</i> 2. Wykorzystać korzystne położenie komunikacyjne miasta i gminy do tworzenia nowych rynków zbytu					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym

Tabela 46

<i>cel strategiczny:</i> 2. Wykorzystać korzystne położenie powiatu brzeskiego względem dużych aglomeracji miejskich (Kraków, Tarnów, N.Śącz) do zbywania produktów rolnych					
<i>cel operacyjny:</i> 1. Dysponować na terenie powiatu filią giełdy (Małopolskiej) oraz rynkiem hurtowym					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Przygotować plan lokalizacji giełdy					
2. Wykonać projekt techniczny giełdy i placu hurtowego.					

Tabela 47

<i>Kierunek strategiczny:</i> 3. Spełniać funkcje koordynatora w zakresie przeciwdziałania procesom degradacji środowiska naturalnego					
<i>cel strategiczny:</i> 1. Modernizacja i budowa urządzeń przeciwpowodziowych 2. Racjonalizacja gospodarki wodnej					
<i>cel operacyjny:</i> 1. Oszczędne gospodarowanie wodą 2. Ograniczenia ilości zanieczyszczeń komunalnych i socjalno-bytowych					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Powiększenia obszar użytków zielonych oraz zadrzewień					
2. Odbudowa i modernizacja urządzeń piętrzących wodę na ciekach melioracyjnych					
3. Opracowanie programu ochrony przeciwpowodziowej					
4. Ograniczenie strat wody					

Tabela 48

<i>cel strategiczny:</i>					
3. Rozwiązanie problemu gospodarki odpadami					
<i>cel operacyjny:</i>					
1. Zagospodarowanie odpadów z działalności gospodarczej 2. Segregowanie odpadów 3. Unieszkodliwienie odpadów 4. Przeprowadzenie edukacji ekologicznej społeczeństwa					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Opracowanie sposobów ograniczania ilości odpadów					
2. Wytypowanie wybranych sołectw do selektywnej zbiórki odpadów					
3. Opracowanie programu edukacji młodzieży w zakresie ekologii					
4. Stały monitoring ilości i jakości odpadów					

Tabela 49

<i>cel strategiczny:</i>					
4. Realizacja programu ochrony przyrody i krajobrazu					
<i>cel operacyjny:</i>					
1. Ochrona gleb					
2. Ochrona cennych siedlisk i obszarów leśnych					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Przeprowadzenie spisu gleb zdewastowanych					
2. Opracowanie programu ochrony terenów przez erozją					
3. Utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego					
4. Zwiększenie lesistości obszaru gmin					
5. Tworzenie obszarów zieleni na terenie miasta					

Tabela 50

<i>cel strategiczny:</i>					
5. Ochrona mieszkańców przez hałasem komunikacyjnym					
<i>cel operacyjny:</i>					
1. Budowa ekranów izolacyjnych					
2. Założenie zieleni izolacyjnej ochrona cennych siedlisk i obszarów leśnych					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Budowa przegród izolujących hałas					
2. Kształtowanie ruchu (ograniczenia) w poszczególnych częściach miasta					

Tabela 51

<i>Kierunek strategiczny:</i>					
4. Planować i koordynować procesy dostosowawcze rolnictwa do warunków UE, procesy restrukturyzacyjne oraz działania zmierzające do poprawy opłacalności produkcji w rolnictwie					
<i>cel operacyjny:</i>					
1. Wdrażać program restrukturyzacji rolnictwa					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Organizować szkolenia producentów rolnych z zakresu rynku i marketingu					
2. Opracować lokalny plan zmian struktury agrarnej					
3. Zapewnić obieg informacji dla rolników o aktualnej sytuacji w rolnictwie					

Tabela 52

<i>cel operacyjny:</i>					
2. Utworzyć organizacje producentów rolnych					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Prowadzić szkolenia o grupach producenckich					
2. Organizować wyjazdy rolników do liderów grup producenckich na terenie Małopolski					

Tabela 53

<i>cel strategiczny:</i>					
3. Zwiększyć dochody producentów					
<i>cel operacyjny:</i>					
1. Wprowadzać standaryzację produktów rolnych w obrocie rynkowym 2. Propagować produkty ekologiczne (zdrową żywność) 3. Rozwijać gospodarstwa agroturystyczne 4. Popierać rozwój przedsiębiorczości na wsi					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Utworzyć związek gospodarstw ekologicznych					
2. Przeszkolić rolników w zakresie uzyskiwania certyfikatów					
3. Szkolić rolników w zakresie agroturystyki					
4. Wspomagać organizacyjnie i materialnie rozwój przedsiębiorczości					
5. Opracowanie koncepcji obrotu ziemią dla potrzeb rekreacji - działki rekreacyjne					

Tabela 54.

<i>cel strategiczny:</i> 4. Wykorzystać potencjalne walory krajobrazowe części powiatu do rozwoju szeroko rozumianej turystyki					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym

Tabela 55

<i>Kierunek strategiczny:</i> 5. Inspirować i koordynować procesy organizacyjne, inwestycyjne i modernizacyjne w dziedzinie oświaty, sportu i rekreacji					
<i>cel strategiczny:</i> 1. Uzyskać możliwie wysoki wskaźnik średniego wykształcenia wśród młodzieży					
<i>cel operacyjny:</i> 1. Zmienić strukturę szkolnictwa średniego zawodowego i zasadniczego na korzyść ogólnokształcącego 2. Opracować lokalny program reformy edukacji i oświaty 3. Przeprowadzić remonty i modernizację obiektów szkolnych					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Dostosować strukturę szkolnictwa do rynku pracy					
2. Spowodować by stan infrastruktury oświaty odpowiadał standardom krajowym					
3. Budowa Zespołu Szkół Ekonomicznych					

Tabela 56

<i>cel strategiczny:</i>					
2. Zmniejszyć bezrobocie na obszarach wiejskich					
<i>cel operacyjny:</i>					
1. Utrzymać bezrobocie na poziomie wojewódzkim					
2. Organizować szkolenia specjalistyczne i kursy zawodowe dla bezrobotnej ludności					
3. Stymulować i wspierać lokalny rynek gospodarczy poprzez rozpoznanie lokalnego rynku pracy.					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Opracować program aktywnej walki z bezrobociem					
2. Rozpoznać obszar i strukturę bezrobocia					

Tabela 57

<i>cel strategiczny:</i>					
3. Utrwalać poczucie bezpieczeństwa wśród ludności a zwłaszcza w odniesieniu do dzieci i młodzieży					
<i>cel operacyjny:</i>					
1. Przeciwdziałać patologiom wśród młodzieży					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Dokonać inwentaryzacji tzw. miejsc niebezpiecznych					
2. Opracować plan oznakowania niebezpiecznych miejsc					

Tabela 58

<i>cel strategiczny:</i> 4. Spowodować wzrost zainteresowania społeczności czytelnictwem i szeroko rozumianą kulturą					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym

Tabela 59

<i>kierunek strategiczny:</i> 6. Doskonalenie systemu organizacji i zarządzanie powiatem					
<i>cel strategiczny:</i> 1. Ocenić skuteczność struktury w realizacji zadań samorządowych 2. Opracować zasady współdziałania organów samorządowych i administracji państwowej					
<i>Cel operacyjny:</i> 1. Ustalić plan koordynacji działań organów, jednostek organizacyjnych starostwa i stanowisk przy wdrażaniu strategii rozwoju powiatu					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Rozważyć możliwość utworzenia stanowiska ds. koordynacji zadań ponadgminnych					

Tabela 60

<i>Kierunek strategiczny:</i>					
7. Stymulować procesy integrujące gminy, wsie sołeckie, organy samorządowe					
<i>cel strategiczny:</i>					
1. Skonsolidować lokalną społeczność i rady samorządowe wokół strategii rozwoju powiatu					
<i>cel operacyjny:</i>					
1. Utrwalić pozytywny wizerunek powiatu					
Zadanie (miernik)	Termin realizacji	Odpowiada za wykonanie	Partnerzy (beneficjanci)	Finansowanie i instrumenty	Koszt w zł w planie operacyjnym
1. Opracować program promocji oraz kontaktów z mediami					
2. Organizować cykliczne imprezy kulturalne o charakterze regionalnym					
3. Opracować harmonogram wdrażania strategii					
4. Współpracować z agendami promocji gospodarczej w Małopolsce i w lokalnym otoczeniu					

6. PRAKTYCZNA REKOMENDACJA KIERUNKÓW I CELÓW STRATEGICZNYCH

Praktyczna realizacja (a zarazem rekomendacja strategii) sprowadza się do podjęcia przez odpowiednie osoby, organy i instytucje następujących działań czyli ustalenia harmonogramu prac nad strategią:

1. Opracowanie hierarchizacji realizacji celów strategicznych i celów operacyjnych.
2. Określenie monitoringu realizacji celów operacyjnych i zadań wynikających z kierunków strategicznych.
3. Ustalenia procedur uaktualnienia strategii.
4. Promocja strategii w otoczeniu lokalnym, regionalnym.

Lokalna społeczność w wyniku demokratycznych wyborów zaufała określonym osobom, organom władzy państwowej i samorządowej. By nie zawieść tegoż zaufania administracja, radni i samorząd stają przez wezwaniem spełnienia społecznej misji wobec wspólnoty mieszkańców powiatu BRZESKO. Misja ta akcentowana jest kapitałem zaufania i oczekiwań społeczności lokalnej co do dostatnich i godnych warunków życia u progu nowego tysiąc-lecia. Miejmy więc przekonanie, że koncepcja planu strategicznego powiatu jest wspólną sprawą Zarządu, Samorządu i określonej części społeczeństwa.

Realizacja tej koncepcji wymaga w szczególności:

- wiary w fakt, że władze, radni, samorząd i część społeczeństwa są współautorami koncepcji strategii,
- entuzjazmu i przedsiębiorczości wszystkich ogniw Starostwa, a zwłaszcza wśród menedżmentu gmin,
- utożsamiania się ze społeczeństwem i jego oczekiwaniami,
- patrzenia z nadzieją w przyszłość bez oglądania się w przeszłość,

- woli efektywnej współpracy pomiędzy komisjami Starostwa, Urzędem MiG a Samorządem i Zarządem a także organizacjami społeczno-politycznymi,
- utrwalenia przez kierownictwo Starostwa i samorząd consensusu co do celowości realizacji celów strategicznych i historycznej misji wobec przyszłych pokoleń lokalnej społeczności,
- przyszłe pokolenia ocenią Was z trafności koncepcji funkcjonowania społeczeństwa na obszarze powiatu brzeskiego.

6.1. Procedury uaktualnienia strategii

Jednym z elementów wdrażania kierunków strategicznych jest aktualizacja strategii do zmieniających się realiów życia społeczno-gospodarczego. W praktyce sprowadza się ona do:

- rejestracji nowych celów i rezygnacji z celów uprzednio ustalonych lecz w danym okresie już nierealnych,
- hierarchizacji realizacji kierunków, celów strategicznych, celów operacyjnych i zadań. Hierarchizacji tej dokonuje się z reguły dwubiegunowo tzn. określając najpilniejsze cele oraz te cele których realizacja nie jest (w danym momencie) istotna dla funkcjonowania powiatu,
- monitoringu realizacji celów pod kątem terminu realizacji zadań lub określenia nowych terminów realizacji celów (zadań) - promocji strategii w środowisku lokalnym i regionalnym.

Przykładowe procedury uaktualnienia treści strategii przedstawiono w tabelach I, II, III, V.

Procedury uaktualnienia strategii

Tabela I

Nowe cele lub zadania					Rezygnacja z uprzednio ustalonych celów i zadań - nazwa celu, zadania
Nazwa celu, zadania	Odpowiedzialny	Źródło finansowania	Termin realizacji	Koszt w zł	

Hierarchizacja realizacji celów strategicznych i celów operacyjnych

Tabela II

Najpilniejsze cele strategiczne		Najpilniejsze cele operacyjne		Wykaz celów których realizacja nie jest istotna dla funkcjonowania powiatu	
Nazwa celu	Termin realizacji	Nazwa celu	Termin realizacji	Nazwa celu	Termin realizacji

Monitoring realizacji celów operacyjnych i zadań wynikających z kierunków strategicznych

Tabela III

Cele operacyjne	Zadania wynikające z celów operacyjnych	Planowany termin realizacji zadań	Termin ukończenia zadania	Nowy termin realizacji	UWAGI

Promocja strategii w otoczeniu lokalnym i regionalnym

Tabela IV

Lp.	Wyszczególnienie	Sposób realizacji	Kiedy
1.	Socjotechniki promocji		
2.	Adresaci promocji		
>	Kanały promocji		
4.	Harmonogram cykli spotkań z lokalną społecznością		
5.	Sposoby pozyskiwania sponsorów do realizacji wybranych zadań strategii		
6.	Scenariusz stałych kontaktów powiatu ze społeczeństwem		
7.	Techniki sondowania opinii mieszkańców		

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	1
2. Cel i materiały źródłowe opracowania	4
3. Opis i analiza stanu obecnego powiatu	7
3.1. Ogólna charakterystyka powiatu BRZESKO.....	7
3.1.1. Struktura terytorialna powiatu.....	7
3.1.2. Charakterystyka stosunków demograficznych.....	8
3.1.3. Działalność gospodarcza.....	15
3.1.4. Rolnictwo.....	18
3.1.5. Infrastruktura techniczna.....	26
a) sieć drogowa i połączenia komunikacyjne.....	26
b) stan i ochrona środowiska w powiecie.....	28
c) infrastruktura komunalna.....	29
d) telefonizacja.....	31
3.1.6. Infrastruktura społeczna.....	32
a) turystyka.....	32
b) sport.....	35
c) kultura.....	35
d) ochrona zdrowia i opieka społeczna.....	36
e) edukacja.....	40
3.1.7. Plan finansowy budżetu powiatu brzeskiego.....	42
3.1.8. Struktura organizacji i zarządzania powiatem.....	44
3.1.9. Wybrane charakterystyki liczbowe powiatu.....	50
3.1.10. Wyniki ankietowania lokalnej społeczności.....	57
3.1.11. Wnioski wynikające zanalizy stanu obecnego.....	71
4. Założenia rozwoju powiatu	75
4.1. Identyfikacja mocnych i słabych stron powiatu.....	75
4.2. Identyfikacja szans i zagrożeń.....	78
4.3. Misja i wizja powiatu.....	82
5. Kierunki i cele strategiczne rozwoju powiatu	83
5.1. Kierunków strategiczne.....	84
5.2. Najważniejsze problemy do rozwiązania.....	85

5.3.Cele strategiczne.....	87
5.3.1. Strategiczne cele operacyjne.....	87
5.3.2. Strategiczne cele społeczne.....	88
5.3.3. Strategiczne cele inwestycyjne.....	89
5.4.Wiązki celów wynikające z kierunków strategicznych.....	90
6. Praktyczna rekomendacja kierunków i celów strategicznych.....	107
6.1. Procedury uaktualnienia strategii.....	108
Aneks	

Materiały wykorzystane do opracowania:

- informacja o sytuacji na lokalnym rynku pracy za I półrocze 1998,
- informacja o stanie i strukturze bezrobocia w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzesku,
- aktualny stan i kierunku rozwoju kultury fizycznej i sportu w powiecie brzeskim,
- aktualny stan obiektów sportowych w powiecie brzeskim,
- statystyczna charakterystyka działalności bibliotek publicznych powiatu brzeskiego,
- aktualny stan stowarzyszeń kulturalnych i sportowych,
- raport dotyczący spraw organizacyjnych, kształcenia oraz bazy materialnej szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez Starostwo Powiatowe w Brzesku,
- informacja - turystyka dotyczy walorów turystycznych powiatu brzeskiego,
- strategia rozwoju Małopolski na lata 2000 - 2006 (założenia),
- program ochrony środowiska miasta i gminy Brzesko do 2010 r. część I i II,
- materiały z ZOZ,
- rocznik statystyczny gmin.